БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 116 (13432)
1971 оной
майн 18,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Э]НЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ [Б]АРИЛГАНУУД

...льна барилга арадай ажахын гол шухала һалбари мүн. Барил... ...тайгаар хүгжөөжэ, шэнэ предприяти, эмхи зургаануудые, гэр ...е түсэбөөр хараалагдаһан саг болзор соонь ашаглалгада ту... ...бал, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай материальна үндэһэ ...гагдан бэхижүүлэгдэхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түр... ...а боломжо байгуулагдаха, арад зониие гэр байраар хангаха ...ндхэгдэхэ юм. Тиимэһээ барилгые һайжаруулха гээшэ ажа... ...политическэ ехэ удха шанартай зорилго гэжэ тоологдоно.

...табан жэлэй үедэ арадай ажахы хурдан түргэноөр хүгжөөгдэ... ...һалбаринууд байгуулагдаха юм. Капитальна барилга үргэн да... ...р эрхилһэнэй ашаар эдэ зорилго бэелүүлэгдэхэ болоно.

...нико хүгжөөхэ, хүн зоной байдал һуудал ба культурна хэмжээе ...талаар хараалагдаһан даабаринуудые дүүргэхын тула табан ...да арадай ажахын капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомололгые ...роцентээр дээшэлүүлхэ» гэжэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэ... ...тэмдэглэгдэнэ. Капитальна һомололгодо зорюулагдаһан мүнгэ ...тай һайнаар хэрэглэхэ, барилгын организацинуудай хүсэ ша... ...дэхэ, өөһэдынь материальна үндэһэ һуури бэхижүүлхэ хэрэг-...

...ика доторнай промышленность, хүдөө ажахы, культура улам ...үгжөөхэ зорилгоор энэ табан жэлэй хугасаада олон шэнэ барил... ...э юм. Үнгэрһэн табан жэлэйхитэй сасуулхада капитальна ...67,6 процентээр дээшэлхэ. Тэдэнэй 504 миллион түхэригынь ...ахы хүгжөөхэ, шэнэ барилгануудые бодхоохо хэрэгтэ зорюулаг... ...етическэ, түлишын промышленностиин шэнэ предприятинуу... ...тада 127 миллион түхэриг һомологдохо байна.

...баригдажа байгаа Галуута-Нуурай ГРЭС-эй хоёр агрегат, Сэлэн... ...лозно-картонно комбинат, хүдөө ажахын машинануудые бүтээ... ...үүргэнүүдэй хабсаргамал зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха за... ...й үлэгдэл, хибэдэһээр барилгын хабтагай хэхэ предприяти, ...ТЭЦ-ые шэнэдхэн байгуулха 6-дахи ээлжээн, арад зоной хэ... ...эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүтээхэ хэдэн предприяти та... ...дэй үедэ баригдахаар хараалагдана. Жэлдээ нэгэ миллион 500 ...но апатидай концентрат үйлэдбэрилхэ хүсэ шадалтай Забай... ...бинат бодхогдожо эхилхэ. Республикымнай промышленна үшөө ...болохо, Озёрно полиметаллическа комбинат 9-дэхи табан жэл... ...э баригдажа захалхаар түсэблэгдэнэ.

...ленна эдэ предприятинуудые бодхоохотой хамта хүдөө ажа... ...турно-гэгээрэлэй, медицинскэ эмхи зургаануудай, гэр байрануу... ...олоор эрхилэгдэхэ болоо. Зүүн-Сибириин технологическа ин... ...бораторно байшан, гүрэнэй мүнгэ зөөреэр баригдаха 1,4 мил... ...н метр талмайтай гэр байра, 25 мянган үхибүүдэй һураха ...6,1 мянган үхибүү хүмүүжүүлхэ саад, ясли, 1640 оронтой боль... ...ажахын зарим һалбари промышленна аргаар хүгжөөхэ пред... ...н ондоошье барилга бодхоогдохо. Гадна промышленна олон ...үргэдхэгдэхэ, һэльбэн заһабарилагдаха байна.

...жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан шэнэ барилгануудые саг бол... ...ашаглалгада оруулхын тула хүсэ шадалаа элсүүлэн эмхидхэхэ, ...оньһожоруулха шухала. Республикымнай барилгын томо орга... ...болохо Буряадай барилгын управлениин, «Бурятцелинстрой» ...коллективүүдэй урда ехэ зорилго табигдана. Барилгын эдэ хоёр, ...ые организацинууд табан жэлэй жэл бүхэндэ хүсэ шадалаа ...барилга-хабсаралгын хүдэлмэри үргэдхэхэ ёһотой болоно. Буряа... ...гын управлени 1971 ондо 32 миллион түхэригэй барилга-хаб... ...хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй. Харин табан жэлэй һүүлшын 1975 ...миллион түхэригэй гэхэ гү, али байгша онойхитой сасуулхада хоёр ...шоло үлүү ехэ хэмжээнэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри ...табаритай. «Бурятцелинстрой» трестын хүсэ шадал 2 дахинһаа ...үргаха юм.

...ые үргэн далайсатайгаар эрхилхын. түргэн болзор соо дүүргэ... ...барилгын организацинуудай үйлэдбэриин үндэһэ һуури бэхи... ...гжөөхэ эрилтэ табигдана. Хабсаргамал зүйлнүүдые үйлэдбэ... ...шье хүдэлмэри оньһожоруулжа, барилгые индустриин ар... ...шадаагүй һаа, мүнөө үеын эрилтэ дүүргэхэнь хүшэр бо-...

...н организацинууд урдахи зорилгоёо бэелүүлхын тула өөрын ...на үндэһэ һууритай болсжо байнхай. «Бурятцелинстрой» ...Бурятмежколхозстрой» нэгэдэл хабсаргамал зүйлнүүдые үйлэд... ...дын предприяти барижа эхилээ. Эдэ организацинуудай үй... ...гэл предприятинууд табан жэлэй түрүүшын онуудта ашаглал... ...гдаха юм. Буряадай барилгын управлениин гэр барилгын ...шэнэдхэн байгуулагдахань. 30 мянган дүрбэлжэн метр талмай... ...жэл соо хабсарган табиха хүсэ шадалтай комбинат һэль... ...гдаһанай һүүлээр 150 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай ...баридаг болохо.

...ной хугасаада барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ, ...ганууд ашаглалгада тушаагдаха ёһотой. Зэдын шанаржуул... ...ка, хүүргэнүүдэй металл зүйлнүүдэй заводой түрүүшын ...дитерска фабрика, түмэр замай Улаан-Үдын отделениин ашаа ...зар, уран бүтээлэй болон сувенирнүүдэй фабрика баригдажа ...Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай түрүүшын ...1972 ондо ашаглалгада оруулхын тула Галуута-Нуурай ...н барилгын организацинуудай үйлэдбэриин предприятинуу... ...түргэдхэгдэхэ юм. Харин жэлэй эхинһээ зарим барилга-хаб... ...хүдэлмэри удаанаар ябуулагдажа байна. Кабанскын нугаһанай ...Грязнухинска хирпиисын заводой, хүдөө ажахын машина бү... ...й барилга хэгдэжэ эхилхэ аад, эдэ барилгануудта һомолог... ...зөөри үшөөл муугаар хэрэглэгдэнэ.

...икымнай барилгын организацинууд энэ жэлдэ түсэблэлгын ...ическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл хэжэ ...гурим барилгын болзор хороохо, шанарыень һайжаруулха ...той ехээр нүлөөлхэ ёһотой юм.

...ажахые хүгжөөхэ эхи үндэһэ табидаг капитальна барилгые ...а, тэрээндэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие ашаг ехэтэйгээр хэ... ...барилгын шанар һайжаруулха, барилгын индустри хүгжөөхэ зо... ...н XXIV съезд табиһан байна. Энэ зорилгые бодото дээрэнь ...шэнэ гуримда орохо бэлэдхэл нарин нягтаар хэхэ, табан жэлэй ...ганууды саг болзор соонь ашаглалгада оруулха гээшэ рес... ...й барилгашадай нэрэ хүндын хэрэг мүн болоно.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ ТҮРГӨӨР, ШАНАРТАЙГААР ҮНГЭРГЭЕ!

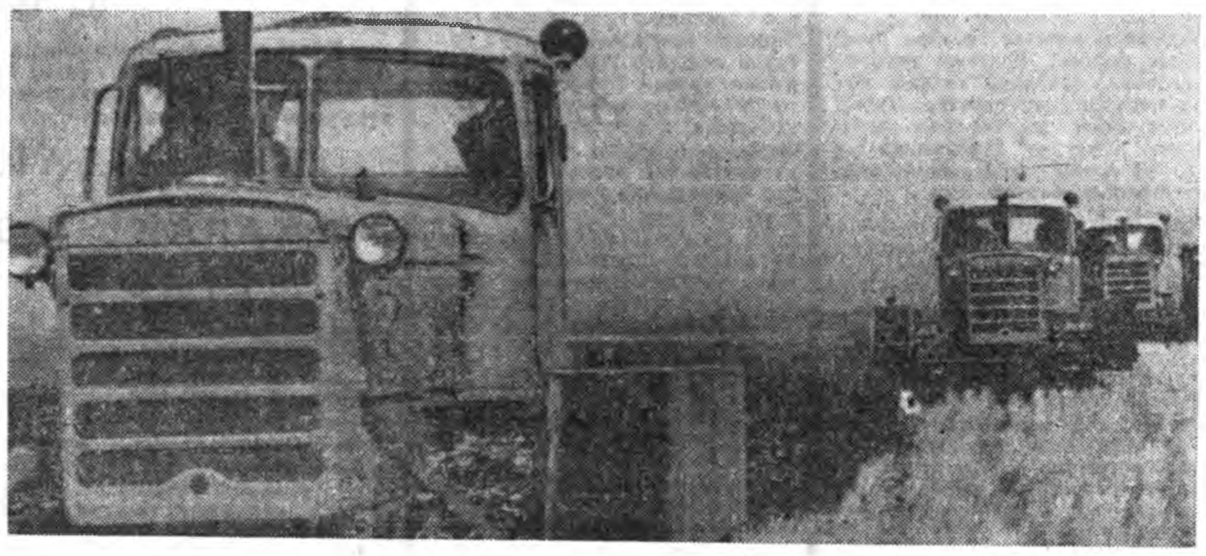

Хоёр хажуудаа тэбхэр баагуудые тээһэн, хойноо табан анзаһа шагтагалһан трактэрай поли дээгүүр ябахыень харахадаа һонирхохо байхат. Иимэ хоёр түмэр баагууд аммиагай уһаар дүүргэгдэжэ, тусхай түхеэрэлгын ашаар хахалагдаһан газарай хүрьһэндэ оруулагдана.

Энээниие Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй механизатор Зэна Эрдынеевич Эрдынеев ухаалан зохёогоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд полиёо аммиагай уһаар ундалуулна.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ОХИН ДУНДУУР

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдээр урмашан зоригжоһон совхозой механизаторнууд хабарай тарилгые хурданаар ябуулжа байна. Һүүлэй мэдээгээр 5 мянга гаран гектарта шэниисэ таригдаад байнхай. Шэниисэ бүхыдөө эрхим шанартай үрэһөөр хэрээһэлүүлэн таригдаа.

Механизаторнуудай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Социалис Ажалай Герой Павел Фёдорович Слепнёвой бригада эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр 1700 гектар шэниисэ тариха түсэбөө бултанһаа урид дүүргээ.

Энэ жэлэй хабарай тарилгын онсо илгаань юуб гэхэдэ, механизаторнууд бүхы хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар хэжэ, баян ургаса абахын түлөө шармайн оролдоно. Жэшээнь, 4-дэхи бригадын тракторист Василий Филиппович Григорьев үдэртөө 46 гектар нормын орондо 52 гектар хүрэтэр тарина.

Гутайн сөөрэм байгуулһанай ашаар тарялан, сабшалангаа уһалха аргатай болгогдоо гээшэ. Мүнөө үедэ 760 гектар тарялан, 1400 гектар сабшалан уһалагдаа.

Мүн нилээд ехэ тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа.

Совхозой тарялан дээрэ 26 агрегат тарилга хэжэ байнхай. Үдэрэй даабари дүүргэхэгүй баримтанууд үгы тооной. Тиигэжэ совхознай майн 15-да шэниисээ тарижа дүүргээд байгаа.

Б. ЮМСУНОВ.
Бэшүүрэй совхозой директор.

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАНА

Хориин аймагай Үдын совхозой коллектив түрэл партиингаа түүхэтэ съездын урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, үнгэрһэн кварталай туршада үйлэдбэридөө һайн үрэ дүн туйлаа һэн. Гүрэндэ мяха худалдаха даалгабарияа 108 процент, һү тушааха түсэбөө 188 процент дүүргээ бэлэй.

Үнгэрһэн апрель һарын дүн гаргагдажа, социалис мүрысөөндэ илажа гараһан түрүүшүүлдэ Улаан туг, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Совхоз апрель һарада гүрэндэ 2531 центнер һү тушааха түсэбөө 2980 центнертэ хүргөө.

Һү һааха, гүрэндэ тушааха талаар гүүртэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ Баян голой һаалишад (бригадир Нима Бадмаев) түрүүлжэ ябана. Эдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 969 килограмм, тэрэ тоодо апрель һарада 260 килограмм һү һааба. Тиихэдэ Баруун-Хасууртайн һаалиин гүүртэ (бригадир Нимбу Аюшеев) үнеэн бүриһөө жэлэй эхинһээ хойшо 868, тэрэ тоодо апрель һара соо 249 килограмм һү һаагаа.

Һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ Баян голой һаалиин гүүртын һаалишад Ешима болон Мария Банзаргашееванар, Цыпилма Самбуева гэгшэд эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1000—1142 килограмм һү һааба.

Тиихэдэ тугалшадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Цыпилма Базарсадуева, Цыбик-Дулма Чимитцыренова гэгшэд тугал бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 550—600 граммаар дээшэлүүлнэ.

Д. ДОРЖИЕВ.

Орденто колхоз түрүүлбэ

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилга һайн шанартайгаар, агротехническэ тааруу хаһа саг үнгэргэхэ гэһэн аймаг доторой мүрысөөндэ Улаан Тугай орденто «Сибиряк» колхоз түрүүлжэ, эртын орооһото ургамалнуудай тарилгые майн 12-то сүм дүүргэбэ.

Бүхыдөө 4800 гектар шэниисэ, 340 гектар горох, 20 гектар ешмээн таригдаа. Таряаланда 25000 тонно наг шэбхэ, 1000 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаа.

— Мүнөө жэлэй эртын тарилгын ехэнхи хубинь паарлагдамал, шииг нойто элбэгтэй газарта, хаһа сагтаа һайн шанартайгаар дүүргэгдээ. Үтэгжүүлгэшье ехээр оруулагдаба. Ургасамнай үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо заабол дээгүүр байха ёһотой, — гээд колхозой парткомой секретарь Леонид Осипович Трофимов хөөрэнэ.

Мүнөө колхоз оройн ургамалнуудые тарижа эхилэнхэй. 1060 гектар обёос, 200 гектар хартаабха, 650 гектар кукуруза, 20 гектар куузику таригдаха юм. Эдэ ургамалнууд майн 25 болотор таригдажа дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Колхоз соогоо Еловкын отделени түрүүлжэ, эртын орооһото ургамалнуудые майн 9-дэ тарижа дүүргэһэн байха юм.

Хуушанай механизатор Иван Степанович Томиловай хүтэлбэрилдэг тракторна бригада колхоз соогоо «Эрхим тракторна бригада» гэһэн нэрэтэй юм. Эдэнэр колхозойнгоо правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан тугые хоёрдохи жэлээ алдангүй бариһаар.

Тарилгын үедэ механизаторнууд Н. Н. Чернигов, А. Т. Бобков гэгшэд илангаяа шалгаржа, халаан бүридөө 30—40 гектар хүрэтэр тарилга хэжэ гараа.

Ш. БАЙМИНОВ,
манай корр.

Түнхэн.

Кабанск тосхоной соёлой байшанда Ахын, Баргажанай, Кабанскын, Прибайкалиин, Түнхэнэй болон Хурамхаанай аймагуудай түлөөлэгшэд сугларба. Эдэнэр РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат тухай хэлсэхэ зорилготой.

Тэрэ зүблөөе цементын заводой директор, һунгуулиин окружной комиссиин түрүүлэгшэ А. К. Рыжов нээгээ.

Удаань Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэн А. Д. Аверин үгэ абажа, РСФСР-эй Верховно Соведтэ Прибайкалиин һунгуулиин 798-дахи округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар манай заводой коллектив КПСС-эй обкомой секретарь **Константин Матвеевич Продайводае** нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна. Энэ манай дэбжүүлһэн кандидатура хадаа нэрэ хүндэдөө хүрэхэ, этигэһэн найдабарииемнай гүйсэд дүүрэн харюулха байха. Тиимэһээ манай дурадхалые дэмжэхыетнай уряалнаб гэжэ хэлэбэ.

Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө И. Д. Бартаев, Хурамхаанай совхозой ажалшадай нэрэһээ Б. С. Ринчинов гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, мүн лэ тэдэнэй коллективүүдэй дэбжүүлһэн энэ кандидадай түлөө дуугаа нэгэ хүн шэнгеэр һунгалтын үдэр үгэхыень округой бүхы һунгагшадта хандаба.

Ахын, Баргажанай ба Прибайкалиин аймагуудай һунгагшадай түлөөлэгшэд Ш. Б. Шагдуров, А. И. Поздняков, В. П. Бурдуковский үгэ хэлэхэдээ, эдэ аймагуудай үргэн ниитэ һунгагшад коммунистнуудай ба партийна бэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа бүгэдөөрэн үгэхэ байха гэжэ элирхэйлбэ.

НЭГЭН ҺАНАЛТАЙГААР

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадаар Прибайкалиин һунгуулиин 798-дахи округһоо һунгуулха зүбшөөлөө үгэхыень нүхэр К. М. Продайводада зүблөөндэ хабаадагшад хандаба.

Энэ зүблөөнэй удаа РСФСР-эй Верховно Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ Прибайкалиин һунгуулиин 798-дахи округой окружной комиссиин заседани боложо, энэ округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат Константин Матвеевич Продайводае бүридхэлдэ абаха гэһэн тогтоол абаа.

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

УЛААН-ҮДЭ. Железнодорожно район. «Теплоприбор» заводой коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ механическа цехэй начальник Г. А. Беломестных Энергетическэ һунгуулиин 23-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидададаар заводойнгоо механическа цехэй токарь **Дарима Алексеевна Баранниковае** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулба. Дурадхалыень заводой комсомольско организациин секретарь Л. Соловьева, механическа цехэй токарьнууд М. Емельянов, Н. Машалов гэгшэд үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Суглаанда хабаадагшад Энергетическэ һунгуулиин 23-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Д. А. Баранниковае дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар абаба.

Л. СОЛОВЬЕВА,
«Теплоприбор» заводой комсорг.

• • •

Суглаанай эхилхэһээ холо урид жолоошод, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд олоороо сугларба. Ашаанай автомобильна гурбадахи предприятиин колоннын начальник Трофим Матвеевич Маслов Шишковско һунгуулиин 11-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар коммунальна ажахын министр **Николай Игнатьевич Бизюкиние** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа.

Удаань үгэ абаһан директорэй орлогшо Иван Васильевич Ануфриев, диспетчер Елизавета Николаевна Каткова гэгшэд халуунаар дэмжэһэн үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад Шишковско һунгуулиин 11-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Н. И. Бизюкиние дэбжүүлхэ тогтоол абаа.

Л. ТЕКЕРИНА.

•

УЛААН-ҮДЭ. Железнодорожно район. «Бурятэнергын» хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, ТЭЦ-эй машинистын туһалагша **Екатерина Николаевна Еремина**е Красноармейскэ һунгуулиин 16-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэ.

• • •

65-дахи һургуулиин багшанар болон техническэ хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын урда тээхи суглаандаа сугларба. Тус һургуулиин директор Альбина Николаевна Соломатова Лысогорско һунгуулиин 13-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи аюулгүйе сахилгын комитедэй түрүүлэгшэ **Федор Сергеевич Пастуховые** дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа.

Энэ дурадхалыень удаа дараалан үгэ абаһан физкультурын багша С. Г. Никифоров, биолог Г. Б. Свиницкая, ород хэлэнэй багша Т. М. Гусева гэгшэд тон халуунаар дэмжэжэ байһанаа, бултанай зүгһөө мэдүүлһэн байха юм.

•

УЛААН-ҮДЭ. Октябрьска район. Заудинска һунгуулиин 29-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Улаан-Үдын трикотажна фабрикын утаһа нэхэгшэ **Неверкеева Екатерина Георгиевна** дэбжүүлэгдэбэ. Улаан-Үдын трикотажна фабрикын коллектив өөһэдынгөө дундаһаа тэрэнэй кандидатурые дэбжүүлхэ гэжэ дурадхаа юм.

Тиихэдэ нэгэдэхи СМУ-гай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Солнечно һунгуулиин 33-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар бригадир **Шангин Иван Федоровичые** дэбжүүлээ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай байгаали шэнжэлдэг эрдэмэй институдай эрдэмтэд, научна хүдэлмэрилэгшэд, түбэй электросетиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад Павловска һунгуулиин 35-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ, ветеринарна эрдэмэй доктор, профессор **Василий Родионович Филипповые** дэбжүүлбэ.

З. ДАНИЛИНА,
КПСС-эй Октябрьска райкомой таһагые даагша.

•

КАБАНСК. Кабанскын совхозой нэгэдэхи болон хоёрдохи отделенинүүдэй ажалшадай хамтын суглаан дээрэ Творогөвскын һунгуулиин 80-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар **Алексей Иванович Хмелёвые** дэбжүүлхээр нэрлэбэ.

Нүхэр Алексей Иванович Хмелёв юрын хүдэлмэришэнһөө совхозой директор хүрэтэрөө ургаа. Һүүлэй арбан хоёр жэл соо тус совхозые хүтэлбэрилжэ, гээгдэнги байһан ажахые түрүү зэргэдэ гаргалсаа. Тэрэнэй ажал хүдэлмэриие парти, правительство үндэрөөр сэгнэжэ Ленинэй орденоор, удаань байгша ондо Октябриин Революциин орденоор шагнаһан байна. Коммунист. Алексей Иванович Хмелёв бидэнэй найдалые үнэн сэхэ ажалаараа харюулха гэжэ совхозой хүдэлмэрилэгшэ А. Д. Лагерев хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад А. И. Хмелёвой кандидатурые нэгэн дуугаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэд.

Бабушкинай һунгуулиин 89-дэхи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Мысовая станциин машинист **Михаил Данилович Качиниие** дэбжүүлбэ.

Н. КОНСТАНТИНОВА,
КПСС-эй Кабанскын райкомой инструктор.

•

УЛААН-ҮДЭ. Железнодорожно район. Барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын хүдэлмэришэд һунгалтын урда тээхи суглаандаа сугларба. Түрүүлжэ үгэ абаһан поездын начальник Шура Струлеевич Райбер Заводской һунгуулиин 22-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар өөрынгөө хүдэлмэришэн **Елена Николаевна Сидоренко** гэгшые дэбжүүлхэ гэһэн дурадхал оруулаа.

Энэ дурадхалыень машинист Кравцов, дархан Литвинцев, барилга-хабсаралгын участогай начальник Сверкунов гэгшэд олоной зүгһөө үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Суглаанда хабаадагшад Заводской һунгуулиин 22-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Е. Н. Сидоренкые дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар абаба

[Э]НЭ ТАСС ҺОНИН

[Ва]ршавска договорто хабаадагша [орон]уудай Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ

...л зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ...бэелүүлхэ хэмжээ ябуул... ...түсэбтэй зохилдуулан, ...Демократическа Рес... ...(Берлин хото) Нэгэдэ... ...тэ хүсэнүүдэй Сэрэгэй ...седани, Варшавска дого... ...хабаадагша гүрэнүүдэй ар... ...хүтэлбэрилэгшэдэй зүб... ...нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүү... ...командалагша, Совет... ...маршал И. И. Якубов... ...хүтэлбэри доро 1971 оной ...һоо 15 хүрэтэр үнгэргэг... ...ба.

...вна ба дайшалхы бэлэд... ...удалнууд, мүн нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй дайшалхы бэлэдхэл дам саашадань дээшэлүүлхэ тушаа зарим асуудалнууд заседаниин ба зүблөөнэй үедэ харагдаба.

Бүхы асуудалнууд зүблөөн ба заседанида хабаадагшадай хани ёһоной, бэе бэеэ хүсэдөөр ойлголсолгын оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдэбэ. Варшавска договорто хабаадагша оронуудай Сэрэгэй Соведэй гэшүүд ба арминуудай хүтэлбэрилэгшэд Германиин Демократическа Республикын арадай национальна армиин частьнуудай һуралсал, занятинууд дээрэ байлсаба.

„Салют" гэжэ научна станци газарые 425 дахин тойробо

...й апрелиин 19-һөө хойшо ниидэжэ ябаһан «Салют» гэ... ...най научна станци майн 15-най 13 часта дэлхэйе 425 ...робо.

...най станциин бүхы оньһото түхеэрэлгэ һайнаар хүдэл...

...станцитай тогтууритай һайн радио холбоон бэелүүлэгдэнэ. ...онно-тоололгын центр станциһаа абтаһан мэдээсэлнүү... ...лжэ үргэлжэлһөөр.

СЭРЭГЭЙ ПАРАД, ҺАЙНДЭРЭЙ ЖАГСААЛ ТБИЛИСИДЭ БОЛОБО

Майн 15-да Тбилисидэ сэрэгэй парад, һайндэрэй жагсаал республикын ба Компартиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдан болобо.

Руставелиин проспект дээрэ гол һайндэр болоһон байгаа.

Айлшадай трибунануудта—Грузиин Компартиин ЦК-гай гэшүүд, республикын Верховно Соведэй депутадууд, министерствэнүүд ба зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, революциин, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ахамад ветеранууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, олониитын түлөөлэгшэд, эрдэм соёлой ажал ябуулагшад, һайндэртэ ерэһэн делегацинууд.

Закавказиин Улаан тугта сэрэгэй округой сэрэгшэд проспектые зубшан, Ленинэй талмай дээрэ, дүтын үйлсэнүүдтэ жагсанхай.

...Үглөөнэй 10 час. Нэрьемэ, удаан альга ташалга айлшадай трибуна дээрэһээ дуулдана. Нүхэд Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, П. Е. Шелест, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Г. С. Дзоценидзе, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Г. Д. Джавахишвили, Грузиин Компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, һайндэртэ байлсахаяа ерэһэн союзна республикануудай ба герой-городуудай делегацинуудые хүтэлбэрилэгшэд түбэй трибуна дээрэ гарана, мүн СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко трибуна дээрэ гаралсана.

Сэрэгэй парад эхилнэ. Парадые командалагшын рапорт хүлеэжэ абаад, элдэб түхэлэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэдые ябажа амаршалаад, Закавказиин Улаан тугта округой сэрэгүүдые командалагша генерал-полковник С. К. Куркоткин үгэ хэлэбэ. Ехэ һайндэртэй дашарамдуулан, солдадуудые, сержантнуудые, офицернүүд ба генералнуудые, гурбан орденто Грузиин бүхы ажалшадые Грузиин Компартиин ЦК-гай, республикын Верховно Соведэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Соведэй нэрэһээ, тэдэнэй даалгабаряар командалагша амаршалба.

Тиихэдэнь «Ура» хашхарһан аблан, Советскэ Союзай ба Грузиин ССР-эй Гимнүүдэй ирагуу аялга, артиллериин салюдай нэрьеэнтэй нэгэдэжэ, һүр жабхалантайгаар дуулдана.

Парадай дүүрэһэн хойно партиин ахамад ветеранууд, хаанта засагтай тэмсэһэн, 50 жэлэй саада тээ Грузида Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэһэн хүнүүд талмай дээгүүр алхалан гараба.

Бага балшар үхибүүдэй гүйлдэн ерэжэ, хүндэтэ айлшадта сэсэг барюулхадань, альга ташалга бүри шангаар няжаганашаба.

Ажалшадай жагсаал эхилхын урда тээ театрализованно гоё һайхан үзэгдэл харуулагдаһан байгаа.

Руставелиин проспект дээрэ үй түмэн жагсаалшад орожо ерэнэ. Республикын ниислэл хотын районуудай түлөөлэгшэд алхалжа ябанад. «Советскэ Союзай Коммунис партида—Ленинэй партида алдар соло!», «Парти ба арадай эбдэршэгүй агууехэ нэгэдэл мандаха болтогой!», «Коммунизм байгуулагша совет арадта алдар соло!», «КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэе!», «Коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!» гэжэ байгаад грузин ба ород хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн лозунгнууд, манай ороной аха дүү бүхы арадуудта совет Грузиин ажлшадай амаршалганууд улаан бүд дээрэ бэшээтэй дээрэ үргэгдэн ябаба.

Совет Грузи болбол аха дүү бүхы республикануудтай хамта эбтэй этэйгээр, найдамтай бата алхамаар, шэнэ амжалтанууд тээшэ зорижо ябана. СССР-эй арадуудай аха дүүгэй бата бэхи хани барисаае, совет обществын булад хатуу нэгэдэлые Тбилисидэ болоһон парад ба жагсаал тон хүсэтэйгөөр дахин харуулба. Тэрэ хани барисаан, тэрэ нягта нэгэдэл—Ленинэй байгуулһан Коммунис партиин агууехэ туйлалта, орон соомнай коммунис байгуулгада шэнэ илалта туйлаха эшэ үндэһэн болоно.

Н. КОЛЕСОВ,
В. ЛУКЬЯНОВ,
(ТАСС-ай тусхай корр.).

Тбилиси.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХӨӨРЭНЭ

БҮД НЭХЭГШЭД — ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Коммунис партиин, совет арадай ээлжээтэ табан жэлэй туршада бэелүүлхэ зорилго хараалһан партиин XXIV съездын дүүрэһэнһээ хойшо һара үлүүтэй болобо. Съездын делегадаар һунгагдажа, энэ шиидхэбэри баталан абалсаха зол жаргал намда тудаа һэн. Съездүүдэй ордон соо һууахадаа, парти, правительствые толгойлогшодой элидхэл шагнахадаа, аха дүү коммунис, мүн хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй амаршалга, оронойнай олон область, хизаарнуудһаа ерэһэн делегадуудай үгэ хэлэхые дуулахадаа сэдьхэлээ хүдэлмөөр байгаа.

Агууехэ Эхэ оронойнгоо, совет арадайнгаа түлөө омогорхомоор, баясамаар. Совет арад коммунис партиингаа зааһан замаар урагшаа дабшажа, Эхэ оронойнгоо экономико хүгжөөн баяжуулаа. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэ хангаха хүндэ промышленность түсэбтэ табан жэл бүхэндэ ехэ амжалтатайгаар хүгжөөгдэжэ байгаа. Энээнии эли годоор харуулһан һүртэ ехэ тоо, баримтанууд дурдагдаа.

Хүндэ промышленностиие урда мэтэ хурдан түргэнөөр хүгжөөхэтэй хамта арад зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргадаг һалбаринуудые булюу түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн шиидхэбэри съезд баталан абаа. Үнэхөөрөө баяр түрүүлмэ шиидхэбэри мүн. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, Эхэ оронойнай экономико бүри бата бэхи болоо. Арад зоной ажабайдал улам һайжаруулга хадаа коммунис партиимнай экономическа политикын гол зорилго, юһэдэхи табан жэлэй нэгэ шухала илгаань мүн байна.

Хүнгэн промышленностиин предприятинуудай арга боломжоёо хэрэглэн, һайн шанартай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ бүри арад зоной улам ургажа байгаа эрилтэ гүйсэд һайнаар хангагдаха.

Оронойнай бүд нэхэгшэд урдынхидал мэтэ түрүү зэргэдэ жагсан, шэнэ табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ тухайгаа мэдүүлнэ. Ивановска областиин Яковлевска льнокомбинадай бүд нэхэгшэ А. В. Смирнова съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ энээн тухай тэмдэглэһэн байна. Арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг промышленностиие мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэмөөр хүгжөөхын тула хэрэгтэй станок, техникээр, түүхэй эд хэрэгсэлээр хангаха шухала. Энэ комбинадай бүд нэхэгшэд арга боломжоёо хэрэглэжэ, бүд нэхэлгые 45 процентээр ехэдхэхэ, ажалай бүтээсые 43 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалба. Съездын делегадууд, орон соогоо мэдээжэ болоһон Мария Иванниковатай, Валентина Плетневатай уулзажа хөөрэлдэбэбди. Орон дотороо мүрысөө эмхидхэһэн эдэ хоёр түрүүшүүл фабрикымнай коллективтэ намаар дамжуулан амаршалга эльгээбэ.

Фабрикымнай коллектив табан жэлэй даабарииe болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн Валентина Плетневагай, мүн алмаһан утаһаараа даабариһаа гадуур бүд нэхэхэ гэһэн Мария Иванниковагай үүсхэлые дэмжэжэ, арга боломжоёо мүн лэ тодорхойлһон байгааб. Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө үүсхэһэн манай коллектив үнгэрһэн табан жэлэй түсэбһөө гадуур 173 мянган метр сэмбэ бүд нэхэн гаргаһан, ажалай бүтээсые 78,6 процентээр дээшэлүүлһэн тухайгаа партиин съездын Президиумдэ элидхэһэн юм.

Хамтын амжалта туйлаха гэжэ фабрикымнай нооһо ээрэгшэ, бүд нэхэгшэ, ондоо мэргэжэлтэй хүдэлмэришэн бүхэн оролдоо. Манай түрүүшүүл оронойнгоо суута бүд нэхэгшэдэй үүсхэлые дэмжэн, алмалта арьбалалта хэхэ гэжэ бага бэшэ оролдолго гаргана.

Коллективнай һайн һайхан ёһо заншалаар, түрүү дүй дүршэлөөр яһала баян. Тэрэнээ жэл бүхэндэ арьбадхажа, шэнэ амжалта туйлана «Хажуудамнай гээгдэжэ ябаһан нэгэшье хүн байха ёһогүй» гэһэн Тамара Ковалевагай үүсхэл ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөө ехэтэй байба. Энэ үүсхэл хэдэн жэлэй саада тээ гаргагдабашье, съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөнэй үедэ дахинаа шэнэ хүсэтэйгөөр зэдэлээ һэн. Ажалай нормо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байгаагүй. Ажалай журам эбдэхэ ушар усадхагдаа.

«Хүдэлмэриин бүхы 420 минута бүхэниие ашагтай һайнаар» хэрэглэхэ гэһэн хүдэлөөнэй ашa туһа ехэ байгаа. Хүдэлмэрилэгшэднай ажалай сагые гамтайгаар хэрэглэжэ, бүтээсэеэ горитойгоор дээшэлүүлһэн юм. Ажалай түрүү онол арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн уряа гаргагдаад, бултадаа түрүү дүй дүршэл шудалжа эхилээ һэмди. Мүрысөөнэй үедэ үйлэдбэриин олон түрүүшүүл шалгаржа гараа. Бушуу түргэнөөр ажаллаха дүй дүршэл һайнаар шудалһан, тиихэдээ һайн шанартай продукци үйлэдбэрилдэг түрүүшүүлээрээ бүхы коллективнай омогорхоно.

«Октябрьска Революциин» ордеоор һаяхан шагнагдаһан Зинаида Григорьевна Ключникова, «Ажалай Улаан тугай» ордеоор шагнагдаһан Валентина Макаровна Видутова, түсэбһөө гадуур ехэ сэмбэ бүд нэхэһэн Т. Антонова, Г. Грудинина, тоолохо болоо наа, үшөө олон түрүүшүүл хамтын амжалта арьбадхажа байна ха юм.

Манай коллектив шэнэ табан жэлэй хугасаада шиидхэхэ үшөө ехэ зорилго урдаа табяа. Фабрикын зарим цехүүд шэнээр баригдаха, нилээд ехээр үргэдхэгдэхэ юм. Тиихэдээ мүнөө үеынхиһөө һураггүй ехэ нарин сэмбэ бүд нэхэгдэдэг болохо. Һэльбэн заһабарилга 1974 онһоо эхилхээр багсаагдана.

Харин тэрэ болотор үйлэдбэриингөө талмай, бии байгаа станок, түхеэрэлгэеэ ашагтайгаар хэрэглэжэ, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ зорилготойбди. Энэ табан жэлэй жэл бүхэндэ ажалай бүтээсэ 4—5 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ. Иимэ зорилго хайшан гэжэ туйлахабибди гэхэдэ, ажалай саг зүбөөр хэрэглэгдэхэ, станок, түхеэрэлгэнүүд бүтээсэтэйгээр ашаглагдаха.

Сэмбэ нэхэлгын цехэй мастерай туһалагша Владимир Михайлович Лобановай даадаг бригада съездын урда тээхэнэ шэнэ үүсхэл гаргаа. Ажалай түрүү онол арга хэрэглэгшэдэй бригада гэжэ нэрлэгдэхын түлөө тэдэнэр оролдожо эхилээ. Түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхэ, тиигэжэ бригадаараа ажалай бүтээсые 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ уялга абанхай. Мүнөө тэдэнэй энэ үүсхэлыень бусад бригаданууд дэмжэжэ байна. Иимэ мүрысөөн ажалай час, минута бүхэндэ бүтээсэтэйгээр ажаллаха, дүй дүршэлөө нарижуулан һайжаруулха гэһэн удхатай юм.

Түрүү онол арга хэрэглэхэ гээшэ манай үйлэдбэридэ ехэ шухала. Орёогдоһон нооһотой ээрсэг, таһарһан утаһа бушуу түргэнөөр холбодог, һэлгэдэг боложо шадаа һаа, нормоёо үлүүлэн дүүргэхэш. Тиихэдээ минута бэшэ, харин секунда бүхэн алмагдана гээшэ. Түрүүшүүлэймнай амжалтаар һонирхоо һаа, тэдэнэр бултадаа түрүү онол арга хэрэглэгшэд байха юм. Энээниие би өөрынгөө дүй дүршэлһөө һайн ойлгожо абанхайб. Орёогдоһон нооһо утаһатай ээрсэг хараалагдаһан нормын сагһаа урид һэлгэдэг болооб. Тиигэжэ минута, час алмажа, даабаря халаан бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэб. Табан жэлэй түсэбые дүрбэн жал хоёр һара соо дүүргэөд, даабариһаа гадуур 34 мянга 874 килограмм нооһо орёоһон байнаб.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбһөө гадуур 10 мянган метр сэмбэ бүд нэхэхэ уялга коллективнай абанхай. Мүн үйлэдбэриин культура дээшэлүүлэгдэхэ, станок, түхеэрэлгэнүүд ашагтайгаар хэрэглэгдэхэ, техническэ дэбжэлтэ туйлагдаха юм. Абаһан уялгамнай бодотоор дүүргэгдэжэ байна. Жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгөөр манай фабрика Россин Федерациин бүд нэхэлгын предприятинуудай дундаһаа 2-дохи һуури эзэлһэн, мүнгэн шанда хүртэһэн юм.

«Хубсаһа хунар, гутал болон хүнгэн промышленностиин бусад зүйлөөр совет хүнүүдэй хэрэглэдэг эрилтэнүүдые бүрин дүүрэнээр хангахын тулада энэ һалбариин продукци үйлэдбэрилгын хэмжээе 35—40 процентээр ехэдхэхэ; 1975 ондо 10,5—11 миллиард дүрбэлжэн метр бүд нэхэхэ...» гэһэн зорилго партиин XXIV съездын Директивэнүүдээр табигдаа. Бишье дуугаа үгэжэ, энэ түсэб баталалсаһан байнаб.

Улаан-Үдын фабрикын сэмбэ нэхэгшэд партиин шиидхэбэринүүдые халуунаар угтан абаа, тэдэниие бодото дээрэнь бэелүүлхые оролдожо эхилээ. Мүнөө коллективнай табан жэлдэ бэелүүлхэ зорилгоёо хараалжа байна. Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг манай коллектив урданай мэтэ социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсажа, продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэжэ байна. Совет арадта хэрэгтэй гоё һайхан, һайн шанартай нарин сэмбэ, ондоошье бүд нэхэн гаргаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэбди гэжэ коллективэй үмэнэһөө хэлэхэ байнаб.

Сэмбэ нэхэгшэд партиин шиидхэбэри шудалжа байна. Олон асуудалтайгаар намдашье хандана. Бидэнэр табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ арга боломжонуудые хараалжа байнабди.

Д. ТУМУРОВА,
партиин XXIV съездын делегат, Социалис Ажалай Герой.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ОЛОШОРНО

Шэнэ онол арга үргэнөөр хэрэглэн, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхэ гэһэн шухалын шухала зорилго Улаан-Үдын нооһо сэбэрлэдэг фабрикын хүдэлмэришэд урдаа табяад габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Эдэнэр нооһо сэбэрлэхэ даабаря һара, квартал бүри үлүүлэн дүүргэжэ шадана. Ажал хүдэлмэреэ һайн мэдэдэг, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд олошоржо байнхай. Эдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, залуушуулда шадаха зэргээрээ туһа хүргэдэг. Тиин бултадаа нэгэнэй түлөө, нэгэн бултанай түлөө гэһэн уряа доро хүдэлнэ.

Нооһо сэбэрлэдэг цехэй хүдэлмэришэд социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн хүдэлжэ, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Бригадир Вера Степановна Попова фабрикын нээгдэхэһээ хойшо хүдэлжэ байна. Энэ хүмнай ажаллахадаа шадамар, ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэдээ бэрхэ юм. Тиигэжэ бригадынь гэшүүд бултадаа оролдосотой һайнаар хүдэлжэ халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байһан тус бригадынхид байгша оной дүрбэн һарын даабариһаа гадуур 85 тонно нооһо сэбэрлэжэ 75 процент продукцияа эрхим шанартайгаар техническэ хиналтын таһагта тушааһан байна. Үшөө тиигэхэдэ 11,5 тонно содо, 3 тонно мылэ арьбалһан юм. Фабрикын дирекци, партийна организаци, профсоюзай комитет энэ амжалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан вымпел үгэхэ мүртөө нэрэ солыень фабрикынгаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэжэ, мүнгэн шангуудые барюулһан байна.

Раиса Ривенскаягай даадаг бригадын хүдэлмэришэд түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула яһала оролдожо хүдэлөө. Тиин дүрбэн һарынгаа даабариһаа гадуур 59 тонно нооһо сэбэрлэһэн 4 тонно соодо, 3 тонно мылэ арьбалһан байна. Бэшэшье олон хүдэлмэришэд габшагайгаар хүдэлжэ даабаря үлүүлэн дүүргэнэ.

Нооһо илгадаг цехэй хүдэлмэришэд мүн лэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Һаяшаг нооһо илгаха конвейер эндэ тодхогдожо хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэдхэгдөө. Анна Кудинова, Варвара Суздальцева гэгшэдэй даадаг бригадануудай хүдэлмэришэд шэнэ оньһон түхеэрэлгээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадана. Тиигэжэ А. Кудиновагай бригадын хүдэлмэришэд байгша оной дүрбэ һарын даабариһаа гадуур 61 тонно нооһо илгаһан юм. Харин Варвара Суздальцевагай бригадынхид 79 тонно нооһо илгаһан байна. Иимэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар нооһо сэбэрлэжэ амжалта туйлахал ёһоороо туйлана бшуу.

Тус фабрикын коллектив дүрбэ һарынгаа даабариһаа гадуур 238 тонно нооһо һайн шанартайгаар сэбэрлэжэ хэрэглэгшэдтээ эльгээгээ. Шэнэ онол арга хэрэглэн, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһанай ашаар ажалайнгаа бүтээсые 11,9 процентээр дээшэлүүлһэн байна.

Л. НАЗАРЕНКО,
нооһо сэбэрлэдэг фабрикын салин хүлһэнэй таһагые даагша.

Улаан-Үдын судн... заводой коллекти... XXIV съездын шиид... рижгон, ажалдаа ... лана. Жэшээлхэдэ, ... нууршад Сидор Осип... Шарапова гэгшэд ... даабари холо үлүүлэ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... туйлаһан электро... С. Осипов, Т. Шара... тэ үнэтэ бэлэгүүд ба... байна.

Д. БАЛДАНОВ...

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Ука...

РСФСР-эй хүдөө ажахын түрүүшүүлые СССР-эй орде... ба медальнуудаар шагнаха тухай

Хүдөө ажахын үйлэдбэрииe хүгжөөлгэдэ, мүн наймадахи табан жэлэй турша соо гүрэндэ газар таряалангай ба мал ажалай продукци худалдаха түсэб дүүргэлтэдэ амжалтатай байһанайнь түлөө иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Абрамов Цыбан Аргасалановичые — Баунтын аймагай Джилиндын ветеринарна участогые даагша.

Амбаева Сырен-Ханда Лопсоновнае — Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой луговод.

Афанасьева Галина Панкратьевнае — Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Бадмаев Баясхал Гармаевичые — Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой главна инженер.

Балданов Цыретор Лобановичые — «Сельхозтехникын» Сэлэнгын аймагай нэгэдэлые эрхилэгшэ.

Бальбаров Цыден Шерниновичые — Хориин аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник.

Бальжиннмаев Бадра Очировичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой ахамад инженер-механик.

Базарова Дарима Цыбиковнае — Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Балтуев Нима Дашидондуковичые — Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жолоошон.

Банеев Жадамба Бадмацыреновичые — Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой отделениие эрхилэгшэ.

Банзаракцаев Дамдинсурун Раднаевичые — Зэдын аймагай Оёорой совхозой хонишон.

Таранов Леонид Ивановичые — республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Улаан-Үдэ городой хабсаралгын управлениин бригадир.

Барнаков Николай Васильевичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай кафедрые даагша.

Барьядаев Константин Лаврентьевичые — республикын хүдөө ажахын гүрэнэй туршалгын станциин директор.

Баторова Галина Галсановнае — КПСС-эй Улаан-Удын райкомой инструктор.

Батуев Илья Балдановичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой ахалагша хонишон.

Богданов Флориан Николаевичые — Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой ахамад инженер.

Болонев Николай Митрофановичые — республикын Улаан-Үдэ хотын «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй оньһожоруулагдамал колоннын дархан.

Болонев Осип Митрофановичые — Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхозой түрүүлэгшэ.

Брянская Клавдия Ивановнае — «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Улаан-Үдэ хотын баазын складые даагша.

Ванчугов Александр Ивановичые — Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын ой модоной харуулшан.

Васильева Варвара Ниловнае — Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой һаалишан.

Верещагин Николай Андрияновичые — Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой хүдэлмэришэн.

Воробьев Семен Викторовичые — Загарайн аймагай Онохойн совхозой луговод.

Галсанова Дулма Хайдаковнае — Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан.

Гончиков Базаржап Гончиковичые — Яруунын аймагай Эгэтын-Адагай сельскэ Соведэй ажалшадай депутадуудай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ.

Гончикова Гарма Гончиковнае — Захааминай аймагай «Красный Октябрь» колхозой һаалишан.

Горбов Иван Захаровичые — Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой ахамад зоотехник.

Гордеев Геннадий Прокопьевичые — Забайкальска авиабазын Улаан-Удын оперативна таһагай инструктор.

Григорьев Роман Ивановичые — Зэдын аймагай Зэдын совхозой директор.

Гусев Александр Михайловичые — Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой ахамад мелиоратор.

Дамдинова Намсалма Аргуновнае — Яруунын аймагай Яруунын совхозой һаалишан.

Дармаев Борис Будаевичые — КПСС-эй Зэдын райкомой инструктор.

Дармаева Цырендулма Эрдынеевнае — Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой хонишон.

Дашидондокова Елизавета Дылыковнае — Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозой ахалагша хонишон.

Дашиев Бато Цыреновичые — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой жолоошон.

Денисов Семен Андреевичые — республикын таряа талханай продуктнуудай управлениин баазын электрослесарь.

Доржиев Очиржап Цыбикжаповичые — Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном.

Доржиев Сандак Шагдаровичые — Хэжэнгын аймагай Чисааанын совхозой тракторист.

Доржиев Шогдоп Жамбаловичые — Хэжэнгын аймагай Чисааанын совхозой бригадир.

Доржиева Дарима Намжиловнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай Сутайн совхозой малшан.

Дыршиков Галсан Дыршиковичые — Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхозой хонишон.

Елшин Александр Гавриловичые — Баргажанай аймагай Баргажанай совхозой парткомой секретарь.

Ермолаев Александр Кузьмичые Зэдын аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй жолоошон.

Жаркой Георгий Демьяновичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Захааминай оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын модошо дархан-хабсаргагша.

Железняков Василий Федоровичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эрхилэгшэ.

Заиграева Евгения Семеновнае — Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхозой бригадир.

Злыгостев Пётр Ивановичые — Захааминай аймагай Харацайн совхозой механизатор.

Иванова Вера Александровнае — Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой һаалишан.

Ильков Иннокентий Васильевичые — «Бурводстрой» трестын Ивалгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын начальник.

Карпов Виктор Сидоровичые — Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комбайнер.

Кожин Пётр Самуиловичые — Хяагтын аймагай Хяагтын совхозой ахалагша хонишон.

Козлов Иван Мартемьяновичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой ахамад агроном.

Кравцова Евдокия Ивановнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тугалшан.

Краснинский Михаил Михайловичые «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз хоорондын барилгын эмхиин бригадир.

Крылов Иван Павловичые — Баргажанай уһалууриин системэнүүдэй управлениин экскаваторщик.

Кушнарев Ефрем Анфиновичые — Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Сэлэнгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын бригадир.

Лопатин Юрий Николаевичые — Улаан-Үдын аймагай Ивалгын модоной ажахын директор.

Лудакова Сыпыл Дашеевнае — Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой һаалишан.

Лукьянов Михаил Александровичые — КПСС-эй Кабанскын райкомой секретарь.

Лумбунов Дондок Бамбацаевичые — Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

Максарова Цырегма Шираповнае — Яруунын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан.

Мартынов Степан Тимофеевичые — Улаан-Үдын туршалга-харуулгын лесхозой директор.

Машкин Сергей Борисовичые — КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь.

Миронов Ким Дмитриевичые — Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор.

Налетова Нина Николаевнае — Улаан-Үдын аймагай Пригородно совхозой агроном.

Нимаев Норбо Цыреновичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой директор.

Ошоров Андрей Самбуевичые — Түнхэнэй аймагай Саянай совхозой директор.

Перевалов Владимир Андрияновичые — Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой тракторист.

Перов Алексей Константиновичые — Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой тракторист.

Перфильев Иван Прокопьевичые — Хэжэнгын аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник.

Пестерев Антон Александровичые — Зэдын орооһо шаан абадаг пунктын ... хын тээрмын бригадир.

Понушков Михаил ...чые — Загарайн аймаг... Бэрээнэй механическа ...карь.

Попов Спиридон Ака... Бэшүүрэй аймагай «Д... хозой хонишон.

Протасова Надежда ...нае — Загарайн уһалуу...мын управлениин ахала...нер.

Райнецкас Бронюс ... Яруунын аймагай «Се...ка» нэгэдэлэй трактор...

Рассадин Дорофей ...чые — Хориин аймаг... Тайлсын совхозой хони...

Ревенский Иван Евс... — Мухар-Шэбэрэй ай...ганский» колхозой ахам...

Решетова Анна Григ... Прибайкалиин аймагай ...коммунизму» колхозой ...

Ринчинова Чимит-Ха...неевнае — Хэжэнгын ... Дунда-Худанай ажал...тадуудай сомоной Со... сэдхэхэ комитедэй секр...

Радионова Варвара К... — Улаан-Үдын аймагай... колхозой һаалишан.

Русин Кондрат Лео... Улаан-Үдын аймагай «Во... хозой тракторист.

Самойлов Иннокентий ...вичые — Улаан-Үдын ... Оронгын уһалууриин ... управлениин тракторист.

Самсонова Нина Ива... КПСС-эй Прибайкалиин ... таһагые даагша.

Сангадиев Гынденба...вичые — Хэжэнгын айм... дэй ажалшадай депутад... сэдхэхэ комитедэй түр...

Санжиев Ешн Санжи... Мухар-Шэбэрэй аймагай ... совхозой ахалагша хони...

Санжитов Санжа Хаба... Захааминай аймагай Са... хозой директор.

Смольников Василий М...чые — Кабанскын аймаг...лай совхозой механизатор.

Сундуев Дашинима ...чые — Баргажанай айм... Марксын нэрэмжэтэ кол...лагша хонишон.

Суранов Петр Иннокен... — Кабанскын аймагай ... совхозой тракторист.

Сычева Надежда Фа... Зэдын аймагай Ленинэй ... колхозой һаалишан.

Танхаев Владимир ...чые — КПСС-эй Бэшүүр...мой секретарь.

Тихоненко Николай ... колхоз, совхозуудай хү... мэргэжэлтэдые бэлдэхэ ... хүдөө ажахын техникум...тор.

Тынтуев Иван Семено... Кабанскын аймагай Ойм...хозой хүдэлмэришэн.

Усольцев Федор Алекс... Прибайкалиин аймагай «...лец» колхозой кукуруз...

Ушаков Фома Якови... Кабанскын аймагай ... совхозой жолоошон.

Фалилеева Августа ... — Бэшүүрэй аймагай ... колхозой бригадир.

Федоров Гаврил Егор... Түнхэнэй аймагай гүрэ...тэ станциин ахамад з...

Хамаганов Иван Мих... — Буряадай хүдөө ажах...тудай кафедрые даагша.

Цыдыпова Дулмажап ...нае Хориин аймагай Уд...зой хонишон.

Цыренов Вадим Цыде... Хориин аймагай хүдөө ... равлениин ахамад зоотех...

Цыремпилов Цыренжа...вичые — Загарайн айма... партсъездын нэрэмжэтэ ... хонишон.

Цыремпилова Агния ...нае — Баргажанай айм... партсъездын нэрэмжэтэ ... зоотехник.

Цыренжапова Лхама ...нае — Хориин аймагай ... совхозой хонишон.

Черных Николай Иван... Хойто-Байгалай аймагай «... колхозой ахалагша адуу...

Чимитов Дарма Чими... Хяагтын аймагай Бурдэ...зой директор.

Чистякова Мария Геор... Улаан-Үдын аймагай «М... хозой һаалишан.

Шадрин Николай ...чые — Хяагтын аймагай ...ничный» совхозой ахама...нарна врач.

Шешуров Сергей Иван... Хяагтын аймагай «Родни...зой малшан.

Ширабдоржиев Цырем...житовичые — Хориин ... Үдын совхозой отделен...лэгшэ.

Щепина Анна Серафим... Мухар-Шэбэрэй аймагай ...дай депутадуудай Соведэ... хэхэ комитедэй секретарь.

Янданова Сыбик Жалса... Түнхэнэй аймагай Ленин...жэтэ колхозой малшан.

(Үргэлжэлэлынь хожом ...)

БАКУ. ЮРИЙ МИНАСЯНАЙ БАРИЛГЫН БРИГАДА МЕТРО БАРИЛГА ДЭЭРЭ ШАЛГАРЖА БАЙНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (ЗҮҮН ГАРҺАА) ПРОХОДЧИГУУД ГЕОРГИЙ ВОЙЦЕН, УЗЕИР МАМЕДОВ, АНАТОЛИЙ ЛАЗЬКО, БРИГАДИР ЮРИЙ МИНАСЯН ГЭГШЭД АЖАЛДАА ГАРАЖА ЯБАНА.

ТАСС-ай фотохронико.

Мэргэжэлтын зүбшэл

НАРАЙ МАЛДА — НАРИН ХАРУУҺАН

Хэнэйшье мэдэхээр, адууһа малай тоо толгойе олошоруулжа ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлбэл, Эхэ орондоо һү, мяха болон бусад продуктнууд элбэг дэлбэгээр тушаагдаха байна. Нарай мал үхэл гарзагүйгөөр тобиржуулха гээшэ мүнөөдэрэй гол шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой. Юуб гэхэдэ, үнеэдэй һүбайралга, нарай тугалнуудай гарзаталга ажахыда ямар ехэ хохидол ушаруулна гээшэб.

Һүүлэй хоёр жэлэй дүнгүүдые согсолон харахада республикымнай колхоз, совхозуудай малшад 100 үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 72—74 тугал абажа түлжүүлһэн байна. Гадна зарим аймагуудай ажахынуудта үнеэдэй түл түрэсэ республикын дундууһ хэмжээнһээ бүри доогуур байха юм. Тиихэдэ малай гарзалха ушар һүүлэй жэлнүүдтэ бага болоногүй. Жэшээлбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай колхоз, совхозууд бүхыдөө 80 мянган үхэр тушааһан байбал, үхэл гарзань хамтадаа 20,3 мянганда хүрөө гэхэ гү, али тушаагдаһан малай аяар 25 процент болоһон байна.

Иимэ олоороо гол түлэб һая түрэһэн нарай тугал гарзална. Республика дотор абажа харахада нарай малай үхэл аяар 12 процент болоно. Тиихэдэ зарим аймагууд, ажахынуудта бүришье ехэ байдаг.

Энэ дутагдалай ушар шалтагаанииень тайлбарилхада, нарай тугалнууд хүхөөр байха үедөө гол түлэб гэдэһэ-доторой үбшэндэ нэрбэгдэжэ, олоор гарзална гээшэ. Нүгөөдэ шалтагаан гэхэдэ, үнеэдэй түрэхэ ябахадань муу шанартай тэжээл үгтэнэ, мүн һая гараһан тугалнуудые байлгаха тусхай байрагүй дээрэһээ энэ үбшэн т...лгэрнэ гэжэ сэхэ хэлэлтэй. Муу шанартай үбһэ тэжээлдэ белок, А, Д, Е витаминууд ба минеральна бодосуудай бага байдаг тула хээли соохи тугалай саашанхи хүгжэлтэдэ муугаар нүлөөлдэг байна бшуу. Тиимэһээ бэеэр һула, үлбэр түл гарана гээшэ.

Хура бороодо харлаһан, ужэһэн шанаргүй үбһэ, силосээр хюһаран гунжадые, хээлитэй үнеэдые эдеэлүүлхэдэ, муугаар харууһалхада түл түрэсэншье муу байдаг юм.

Малай байрын шиигтэй, муухай, досоохи температурынь эрид хубилдагһаа, мүн дэбисхэрэйнь саг соогоо шэнэлэгдэдэггүй дээрэһээ тугалнууд үбшэлдэг байна. Тиихэдэ тугалай байрада дезинфекци хэнгүй, үбшэлһэн тугалтай хамта байлгахада һая гараһан түл үбшэ тахалда түргэн нэрбэгдэдэг гээшэ. Тэрээнһээ гадна, ариг сэбэрые сахингүй, муухай амһарта соо уурагыень хэжэ уулгахада гэдэһэ доторой үбшэн халдадаг.

Олон жэлэй туршалгануудые харахада, гол түлэб түрүүшынхеэ түллэһэн гунжануудай тугал халтад гэбэл үбшэлжэ гарзалдаг байха юм. Энэ юу тайлбарилнаб гэбэл, зарим ажахынуудта хүшэ тамираар муу, хээлитэй гунжануудта анхарал багаар хандуулагдана гэжэ хэлэлтэй.

Нарай малай гэдэһэ-доторой үбшэндэ нэрбэгдэхэгүйн тула нэн түрүүн гунжануудые, хээлитэй үнеэдээ шэмэтэ тэжээлээр хооллуулжа, һайнаар харууһалха шухала. Тэрэшэлэн хээлитэй болоһон үнеэдэ хаһа сагтань (түрэхэһөөнь 1,5—2 һара урид) шэргээхэ, мүн тугаллаха дүтэлхэдэнь 10—15 үдэр урид тусхай байрада оруулха хэрэгтэй. Түллэхэ үнеэдтэ һайн шанартай, каротин элбэгтэй үбһэ, трикальций фосфат, фосфортой ба микро-бодосуудай нэмэлтэ тэжээл эдюулхэдэ туһатай байдаг. Зүтөөр түллэхэ малда силос эдюулжэ огто болохогүй.

Һая гараһан нарай тугалай хэжэгтэ һаань нэгэ долоон хоногой туршада амяарлуулжа, дулаалагдаһан тусхай хуһамаг соо харууһалха хэрэгтэй. Энэ үедэ сүүдхын туршада ууха уурагыень 30—50 процент хяһажа, үлдэгшыень үдэрэй дүрбэ дахин эдюулхэдэ һайн. Тэрэшэлэн үбшэн тугалда обёосой кисель, гэдэһэнэй шүүһэ, шанаһан барайгар үгэхэ шухала.

Нарай тугалнуудай хэжэгтэлгэһээ һэргылхын тула ажахынуудай малшад, тугалшад дээрэ дурсагдаһан аргануудые ветеринарай заабаряар хаһа сагтань бэелүүлбэл, малайнь гарза нилээд доошолхо зэргэтэй.

Н. ЛОМОВЦЕВА.
Г. ТИТОВ,
хүдөө ажахын эрдэмэй кандидадууд.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛ ҺАЙЖАРУУЛХА ОНОЛ АРГА

...урядай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинат ажалаа эрдэм наукын заабаринн ёһоор эмхидхэжэ болобо.

Комбинадай цехүүд соо ажалай эмхидхэл һайжаруулха асуудалаар шүүмжэрхэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлнэ.

Мебельнэ комбинадай хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ, хүдэлсэ бүхэн киноленте дээрэ буулгагдана.

Иимэ шэнжэлгэнүүдэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлнэ, үйлэдбэриин эмхидхэл улам һайжарна.

Микроэлементнэ гурим гэдэг үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ 18 ...лтэн бэлдэгдэв.

...бельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэд, технологууд, инженернүүд, мастернууд ...зал соогоо үдэшын табан ...олоороо суглараа һэн.

...шьегүй зал соо гэрэл унтарбинадай мебельнэ цех соо ...һан кинолентэнүүд харуулагдана. Зарим хүдэлмэришэд ямар ажалладаг байһанаа кино өөрыгөө түрүүшынхеэ ха...һонирхоно. Тиихэдэ эгээн ..., дунда зэргээр ажаллан бүтээсэ багатай хүдэлмэ... яажа хүдэлдэгынь эли харуулагдаба. Зарим нэгэндэшье хэрэггүйгөөр үлүүсэ ...», үнэтэй сагаа, хүсэеэ хэрэгээр гаргашалжа бай... харахадаа, зал соо һуугшад ...нээлдэшэнэ. Эдэ бүхы ки...габаринуудые Зүүн Сибириин технологическа институтай лабораториин научна хү...рилэгшэ Т. Н. Шапиро тайл...жа үгэнэ. Тус комбинадай ...эришэдэй ажалай онол арга... наринжуулха, шудалха хү... иигэжэ эмхидхэгдэһэн бай...

...алай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ... эмхидхэл наринжуулха зо...йгоор микроэлементнэ гу... нэбтэрүүлхэ талаар тус комбинадта үнгэргэгдэдэг нэгэ хэшээл тухайнь эндэ хэлэбэ гээшэбди. Ушар юуб гэхэдэ, заводой нэгэ хүдэлмэришэн халаанай үедэ юундэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэб, нүгөөдэнь — юундэ дүүргэнэгүйб гэжэ хүдэлмэришэд, технологуудшье өөһэдөө даб дээрэ тайлбарилжа шададаггүй бшуу. Түрүү хүдэлмэришэн ажалдаа ямар нэгэ онол арга шадамар бэрхээр хэрэглэнэ гэжэ тухайлдаг байбашье, ямар «нюусатай» хадаа тэрэ даабаряа бултанһаа урид дүүргэнэб гэһэн асуудалда харюусаха гол зорилго табигдаһан байна. Энэл ушарта ажалаа эрдэм наукын заабариин ёһоор эмхидхэхэ хэрэг үйлэдбэридэ нилээд ехэ туһа хүргэдэг.

Хүдэлмэришэнэй ажал хэжэ байхыень кинолентэнүүд дээрэ харахадаа, мэргэжэлтэн бүхэн ажалай түрүү онол аргые шудална, тиихэдэ түрүү хүдэлмэришэн яахадаа сагаа, хүсэ шадалаа гамтайгаар гаргашалнаб гэжэ эли тодоор ойлгоно.

— Гэхэтэй хамта, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, диаграмманууд болон кинолентэнүүдэй хүсөөр хүдэлмэришэнэй үлүүсэ гараа хүдэлгэхэ, хуушан онол аргаяа мартаагүй байһанниинь тодорхойгоор харуулагдана. Энэ бэшэһэн юумые хүсэд тайлбарилхын тула нэгэ жэшээ абажа харая. Комбинадай түрүү хүдэлмэришэн Люда Иванова стулай түшэлгэ тааруулан хоноохын тула дүрбэн модон хадааһа хадаха ёһотой. Иванова хоёр дахин хоёр-хоёр хадааһа абана, харин Анна Любовникова нэгэ доро дүрбые гартаа абаад, хадана. Л. Иванова хоёр дахин хоёр хадааһа абахадаа, ажалаа түргэдхэхээ оролдоно. Хүдэлмэришэн А. Любовникова дүрбэн хадааһа нэгэ гартаа абахадаа (нүгөөдэ гартань алха) нилээд ехэ саг гээнэ (энэнь кинолентэ дээрэ илангаяа элеэр харагдана), тиихэдэ дүрбэн хадааһаяа гартаа барижа байхын тула үлүүсэ ехэ хүсэ гаргашална. Эдэ бүгэдые харуулжа, тайлбарилжа байха үедөө элидхэлшэ тэрэ хоёр хүдэлмэришэнэй гаргашалһан сагые тоолоно. А. Любовникова нүгөө хүдэлмэришэндэ орходоо 4,5 секунда ехэ саг гаргашалаа. Саашань тоолоо һаа, нэгэ халаанай туршада 0,5 час, жэлэй туршада — 100 час болохо ёһотой. Бүхы заводой хүдэлмэришэд дээрэ абажа тоолобол, энэнь ямар байхаб? Эдэ бүхы шэнжэлгэнүүдые хэхэдээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ажалай онол арга улам наринжуулха гэһэн зорилго табигдана гэхэ гү, али хүниие зүбөөр ажаллуулжа һургана.

Хүдэлмэришэн бүхэн халаанай туршада үлүү хүсэ гаргангүй ажаллаа һаа, хэды шэнээн хэмжээнэй юумэ хэхэ аргатайб гэжэ үйлэдбэриие хүтэлбэрилэгшэд һайнаар элирүүлхэ аргатай болоно. Тиихэлээрээ нормировщик гү, али мастер хүдэлмэришэнэй хажууда секундомерээ бариад зогсохоёо болихо байна бшуу. Ажалаа һайнаар эмхидхэхэ тушаа шэнэ методикые дунда бэлэдхэлтэй хүдэлмэришэн хоёр-гурбан үдэрэй туршада ойлгожо абана. Ажалай шэнэ онол арга бүхы комбинат соо нэбтэрүүлхэдээ, олон миллион секунда (секундаһаа — час, часһаа — ажалай үдэр) саг алмагдана гээшэ.

Үйлэдбэри дээрэ «хооһоор» үнгэрдэг сагые усадхаха ябадал хадаа предприятиие, бүхы арадай ажахые научна ёһоор хүтэлбэрилхэ шухалын шухала зорилго мүн. Энэ зорилго бэелүүлхын тула Улаан Үдын мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хамсыгаа шуужа оронхой.

* * *

Мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай коллективэй ажалай амжалта тухай хэдэн үгөөр хэлэхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада тус коллектив илангаяа ехэ амжалта туйлаһан. 1970 оной ажалай дүнгүүдэй ёһоор, СССР-эй Ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин Министерствын, профсоюзай ЦК-гай шиидхэбэреэр Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадта «үндэр дээдэ культуратай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон байна. Тус коллектив КПСС-эй XXIV съездые угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, байгша оной нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб холо үлүүлэн дүүргэв. Комбинадай хүдэлмэришэд — оператор Федор Яковлев, бассейнэй хүдэлмэришэн Василий Валеев, сортологшо Иван Манжуло, крановщик Дмитрий Гаськов, бассейнэй хүдэлмэришэн Агафья Казазаева болон бусад ажалдаа эрхим амжалта туйлана. Предприяти дээрэнь коммунис ажалай 40 ударник тоологдоно.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд соо иигэжэ хэлэгдэнэ: **«...Мебель үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгтэ шэнэ технологическа процессүүдые, ашаг үрэ ехэтэй материалнуудые, үргэнөөр нэбтэрүүлхэ. Табан жэлэй турша соо мебель бүтээлгые 1,6 дахин ехэдхэхэ.**

* * *

Ой модоной ба модо болбосоруулгын промышленностиин предприятинуудта ажалай бүтээсые тухайлхада 35 процентээр, целлюлозно-саарһанай промышленностиин предприятинуудта 45 процентээр дээшэлүүлхэ».

Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай коллектив КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, ажалай эмхидхэл наринжуулхын, эрхим шанартай мебель ехээр гаргадаг болохын тула үйлэдбэридөө НОТ нэбтэрүүлхэ гэһэн тон һайшаалтай зорилго урдаа табяад, ажаллажа байна гэжэ тэмдэглэе.

Орон доторнай микроэлементнэ гурим үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн хоёр лэ предприяти бии: Украинын ССР-эй Львовско телевизионно завод, Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинат. Энэ хоёр предприятиин түлөөлэгшэд дүй дүршэлөө андалдахаяа хоорондоо ябалсажа байдагынь һайшаалтай.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

ЗАГАРАЙН ШЭНЭ-ЭЛХИИН ХҮҮГЭДЭЙ ШЭНЭ БИБЛИОТЕКЭ 7000 ХЭҺЭГ НОМУУДТАЙ. БИБЛИОТЕКЭДЭ ОРОХОДО ХҮҮГЭД ДҮҮРЭН НОМ УНШАЖА БАЙДАГ. ТУС БИБЛИОТЕКЫЕ ДААГША ЗАЛУУ БИБЛИОТЕКАРЬ, ВЛКСМ-эй ГЭШҮҮН ГАЛИНА БОЛОНЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ШЭНЭ-ЭЛХИИН ХҮҮГЭДЭЙ БИБЛИОТЕКЭ СОО.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БУЛТАДАА ОРОЛДОЖО ХҮДЭЛХЭБДИ

Жэлдээ 142—150 миллион тонно булад хайлуулан гаргадаг болохо гээд партиин XXIV съездын Директивэнүүд соо хэлэгдэнэ. Оронойнмнай булад хайлуулагшадай урда табигдаһан энэ ехэ зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүдэлмэришэн бүхэн бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэн, улам габшагайгаар хүдэлхэ болоно. Тиимэ зорилго манай Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй булад хайлуулдаг цэхэйшье коллектив урдаа табинхай.

Энэ цех заводой томохон цехүүдэй нэгэниинь болоно. Хүсэтэ локомотивуудта хэрэглэгдэдэг олохон детальнууд эндэ шудхагдадаг байна. Булад хайлуулагшадай халуун ажалай охин эндэ замхадаггүй. Улаан дүлөөр амилһан мартен пеэшэнүүд булад горхоор шадалэн, бултанай сэдьхэл зүрхэ хүлгөөн байдаг.

Һайн шанартай булад бүри ехээр хайлуулан гаргахын түла мартен пеэшэнэй дэргэдэ хүдэлдэг хүдэлмэришэд ехэ оролдолго гаргана. Бэшэшье олон хүдэлмэришэд ехэ үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Тиигэжэ байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариһаа гадуур 25 тонно булад хайлуулан гаргажа, олон детальнуудай шудхалаа хэһэн байнабди.

Булад хайлуулха электро-пеэшэн тодхогдожо, байгша оной эхиндэ ашаглалгада тушаагдаа. Энэмнай ехэхэн туйлалта гэхэдэ алдуу болохогүй. Шэнэ пеэшэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаа һаа, бага гаргашатайгаар, түргэнөөр ехэ булад хайлуулан гаргагдадаг болохо. Хэрбээ мартен пеэшэнэй 5 часай туршада булад хайлуулдаг һаань, электропечь оройдоол 2 час 30 минута соо булад хайлуулна. Шэнэ табан жэлдэ манай цехэй бүхы мартен пеэшэнүүд һэлгэгдэжэ, электропеэшэнүүд тодхогдохонь. Тиигэжэ манай цехэй хүдэлмэришэд үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ 1,5 дахин ехэ булад хайлуулдаг болохо юм. Иимэ ехэ зорилго манай хүдэлмэришэдэй урда табигдана гээшэ.

Тус цехтэ удаан хүдэлһэн, дүй дүршэлтэй болоһон Николай Иванович Кузнецов электрын элшээр булад хайлуулна.

Булад хайлуулагшадай иигэжэ бүри түргэнөөр ехэ булад гаргадаг болоходонь хэбшэд, цехэй бэшэшье олон мэргэжэлтэд улам эршэмтэйгээр ажаллаха ёһотой болоно.

Минии даадаг участогай хэбшэд эдэ бүгэдые ойлгодог. Тиимэһээ һайн шанартайгаар хэб хэхые оролдон, мүрысэн хүдэлжэ байдаг. Хэбшэдэй бригадир Нина Красикова хори шахуу жэл соо булад хайлуулгын цехтэ ажаллана. Тэрэ баян дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэришэн юм. Энээн дээрэһээ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадана. Бригадынь гэшүүд ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандажа, халаан бүриингөө даабари 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ мүртөө 97 процент продукцияа эрхим шанартайгаар техническэ хиналтын таһагта тушаана.

Тэрээнтэй мүрысэдэг Валентина Ковалёвагай бригадынхид түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула мүн лэ оролдолго гаргажа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллана. Тэрэнэй бригадада хүдэлдэг Тамара Смоличева, Антонина Жаркова гэгшэдэй хэһэн хэбүүд ходо һайн шанартай байдаг.

Манай цехэй коллектив шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө габшагай шангаар хүдэлжэ байна. Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдтэ урмашуулгын мүнгэн шан барюулагдажа, тэдэнэй нэрэ солонь олоной анхаралда табигдадаг байна.

Булад хайлуулагшад М. Жестков, Н. Кузнецов, В. Судомэйкин гэгшэд һайн шанартай булад хайлуулжа, даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг. Эдэнэрһээ жэшээ абаһан бэшэшье хүдэлмэришэд эрхимээр хүдэлжэ, ехэ продукци гаргаха гэжэ оролдоно. Манай цехэй коллектив партиингаа хараалһан шэнэ табан жэлэй зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа байһандаа урматай.

М. МАНДАРОВ,
ЛВРЗ-гэй булад хайлуулдаг цехэй мастер.

...ШУУЛЫЕ БАЯСУУЛНА

...урятстрой» трестын оньһожо... ...адаһан нүүдэл колонныи дарха... Ивалга тосхондо үхибүүдые хү... ...гэдэ тааруу зохид байшан ... дүүргэбэ.

... һайндэрэй урда тээ эндэхи ... хүүгэдэй сад-ясли нээгдэжэ, ...шуулые баясуулһан байгаа. Мү... ...эндэ 50 хүүгэд ябадаг болоо. ... сад-ясли соохи бүхы юумэн ... зохидоор бүтээгдэһэн байна.

...гэдые хүмүүжүүлэгшэ Наталия ...ородовагай уран бэрхээр зура... ...эб түрэлэй ан, ургамал модод, ...тые хүүгэд угаа һайхашаадаг.

... нэгэ шэнэ сад-ясли нээгдэ... ...үлеэгдэнэ. Ивалгын кондитер... фабрика мүнөө 90 үхибүүдэй ...жатай байшан бодхоожо байн...

В. ГАЛДАНОВ.

...ан-Үдын аймаг.

ҺАНАҺАНАА ХҮСЭЛДҮҮЛДЭГ

Энэ үдэр магазинда шэнэ эд бараан ерээл ха: хүн зон олоороо сугларжа, оошорто зогсонхой. Сагаан халаад үмдэһэн, набтаршаг шамбай аад, түргэн хүдэлсэтэй эхэнэр юумэ худалдан абагшадые түргэн хангахые хүсэнэ. Зарим зоной захяа хүүлэжэ асаруулһан юумые һамбаа заб оложо, мүнгыень түлүүлээд, оошоргүйгөөршье абажа үгэнэ. Тиихэдэ нүгөө зариманиинь абаха дуратай юумэеэ хаража, хэмжэжэ үзэхэ юм.

— Клавдия Алексеевна, — гэжэ наһатай хүгшэн хандаба. — Долоо наһатай аша хүбүүем мэдэхэ гүбши даа. Тэрээндэм таарахаар костюм байна хаяа? Бии һаань, юрэдөө, басагамни, өөрөө мэдээд абажа үгыш даа.

— Зинаида Ивановна, тон таараха костюм һая ерээ. Ямар үнгэтэйень абаа һаатнай дээрэ хаб!

— Хара боро үнгэтэйл юм һаа... Шорой шабараар зууралдахань олон болодог, — гэжэ хүгшэн харюусана.

Хара үнгэтэй хүүртиг, үмдэ абажа хүгшэндэ үгэхэдэнь баярлашана.

— Шиниим дурадхаһан юумэн барандаа һанаагаар байдаг. Өөрын нютагһаа гараһан наймаалагшан гээшэ нэгэл ондоо байдаг даа. Ондоо тээһээ ерэһэн һаа, юун иимэ дурадхал хэбэ гээшэб? — гэжэ хүгшэнэй бахархаханшье зүбтэй.

Энэ ганса хүгшэнэйшье һанал бэшэ. нютагайхидынь Клавдия Алексеевнае һайхашаан магтаха дуратай юм. Теэд энэншье үндэһэтэй байха. Тэрэ гансата хүн зоной энэ һайшаалда хүртэшоо бэшэ. Али болохо амжалтань сагай ябасатай холбоотой.

Клавди басаган балшар бага наһанһаа хойшо наймаанай хүдэлмэридэ дуратай байһан. Яһан шоото тас-няс татан, түргэнөөр нэмээхэ, хороохо. Тиихэдэнь эжын хурганuудайнь түргөөр хүдэлхые хараад, шадажа байна гүш даа, басаган? гэжэ оло дахин асуугша һэн. Тэрэ хүсэһэн хүсэлөө бэелүүлээл даа. Наймаанай тусхай һургуули дүүргээд, түрэл нютагтаа хүдэлжэ захалаа. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ хүн зондоо хүндэтэй болоо. Урин дулаан хандасатай, ухаансар һүбэлгэн басаган зонтой үгээ ойлголсоходоо, эрилтыень хангахадаа шадамар бэрхэ байшоо. Хүнэй захил хэхэдэнь, тэрэниинень саг соонь бүримүһэн дүүргэхые оролдохо. Тиигээгүйдөө хэзээдэшье һанаагаа амархагүй. Нютагайнгаа зоной юу абаха байһыень зүб багсаажа ойлгодог һэн. Малшад, механизаторнуудташ хүрэжэ ошохо саг али олон байгаа.

Нүхэр Сороковикова хэдэн жэлэй туршада таһалгаряагүй Түнхэнэй аймагай Түнхэнэй сельпогой эд бараа худалдадаг магазинда хүдэлжэ байнхай. Дүй дүршэлөөр баян, оролдосо ехэтэй энэ нүхэр һара бүриингөө түсэбые нэрэтэй солотойгоор дүүргэдэг заншалтай. Түрэл партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон нүхэр Сороковикова социалис мүрысөөндэ оролсоод, абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлжэ байнхай.

Ц. ДОНДОКОВ.

ТҮРҮҮ ХОНИШОДОЙ НЭГЭН

Хабар ерэжэ, сахилза бутуулиин бултайхада, хонишон хүнэй һанаа бодол, сэдьхэл зүрхэнь тэниихэдэл гэдэг. Ңээрээшье дулаан боложо, хонишодой досоо наран гараа бэзэ.

Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишодой нэгэн Дулма Базаровна Аюшеева юм. Тэрэ хонин ажал дээрэ хорин долоон жэлэй туршада хүдэлжэ, ажалай оншо олоһон, дүй дүршэл ехэтэй хүн. Хэды наһажаал болобошье, эрхилһэн ажалаа үргэлжэлүүлһээр.

— Хониднай хурьгалжа ходорхо болоһон аад, үшөөл гушаад хонид үлэшоо. Мүнөө һүни миил хоёр хонин хурьгалба. Үдэртөө үшөө гурбан хонин хурьгалха янзатай, — гээд, Дулма Базаровна хөөрэнэ.

Нүхэр Аюшеева һүүлэй арбан жэлэй туршада ахалагша хонишон Яньковой отарада хурьгашанаар хүдэлөө. Тиихэдэ жэлһээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абадаг боложо дүршэнхэй. Энэ түрүү хонишомнай сомоной болон аймагай Соведүүдэй депутадаар нэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан байха. Тиигэжэ һунгагшадайнгаа этигэл найдабариие харюулжа шадаха байһанаа харуулаа.

Бордошын хонишод мүнөө жэлдэ шэнэ түлгэ хонидые түрүүлжэ, 415 хурьга абаа. Зуун хонин бүриһөө 90-һээ доошо бэшэ хурьга абаха уялгатай.

Ц. НАЙДАНОВ.

...дэхи табан жэлдэ Колымагай прискын хүдэлмэришэд ехэ ...та туйлаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: прискын парткомой секретарь В. Грункин (...гарһаа), 2-дохи участогай начальник Е. Тофоров, шахтер... бригадые хүтэлбэрилэгшэ Социалис Ажалай Герой В. Фуф..., прискын главна инженер нүхэр Кирсанов гэгшэд ажал ту... хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

...аалиие хамгаалха талаар ... жэлнүүдтэ дээдын газарай тогтоол заабаринууд нэгэ... гараһан байна. Манай эн... байгаали ой модо, уһа го... ...ды баян бэ даа. Эндэмнай ... жэмэстэ ургамал, ан гү... ...гаһан гэхэ мэтэ амитадай, ...лай аймаг олон янза гээшэ. ...ин аймагта Хасууртайн ...һонгинoто, Тээгдэ болон бу... ...тагууд бии. Улаан Бургаа... ...ндаргаһаа эхи абажа, хаб... ...дэр хадануудай хооронд... ...дажа ерэһэн Хүрбын го... ...оер талаһаа тэрээндэ ехэ, ...горход шудхадаг.

...аад жэлэй саана Хүрбын ... үргэжэ, ой модотой, ар... булагуудтай үзэсхэлэн ... газар байһан юм. Эндэхи ...уулаар ан гүрөөлшье айхаб... ...эг бэлэй. Тээгдын хоймо... ...мэжын ургаһан мойһон, ... модод хабарай һүүлээр зунай эхеэр ногоорон, дүн сагаан сэсэгээр бүрхөөгдэн, хангалтама һайхан үнэрөө дэлгэдэг байһан. Бага Тээгдэ гэжэ горхон загаһа элбэгтэй һэн.

Мүнөө болоходо газарай хүрьһэн һандаагдажа, элһэндэ дарагдашоо. Дүтын ой модон гам хайрагүйгөөр отологдожо, түймэртэ галдагдажа нюсэгэршоо. Гадна гол горход шаргэжэ дүндаранхай. Хүбшэ тайгамнайшье һамар, һархяаг, жэмэс гэхэ мэтэ баялиг ехэтэй байһан юм. Гэбэшье он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума энэ баялиг улам хомор болоно.

Иимэ ябадал хэнэйшье һанаа зобооногүй. Нютагай Совет, ниитын эмхи зургаанууд, эндэхи олониитэ энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулжа, байгаалиингаа баялигые наринаар химгадан сахиха гээшэ бүгэдын хэрэг болог лэ!

Г. ЦЫРЕНОВ.

Америкынхидэй толгой дээрэ полициин шиидам бууна

Индохитадтахи дайн сэрэг болюулха гэһэн олон миллион америкынхидэй эрилтэдэ шиидамаар, буугай тобшоор, хорото газаар харюусаһан Вашингтоной засагаархидай аашые гансашье Америкын үнэн сэхэ зон бэшэ, харин бүхы дэлхэйн зон гүнзэгыгөөр зэбүүрхэн буруушаана. 13 мянга гаран хүн арестовалагдаһан, олон зуун хүн шархатаһан байгаа. Буруушаалгаяа элирхэйлэн мэдүүлхэ гэһэн америкынхидэй хүсэлынь үйлсэнүүдтэ, түрмэнүүдтэ бала гэшхэгдэһэн байба гэжэ «Вашингтон пост» газетэ бэшээ һэн. «Арад зоной жагсаалые полициинхид ехэ бэрхээр даража шадаа гэжэ президент тоолоно!» гээд майн эхеэр болоһон ушарнуудые хэблэлэй асуудалнуудаар Сагаан байшангай секретарь Зиглер тайлбарилһан байгаа.

Теэд засагай түлөөлэгшэдһөө ондоо ямар нэгэн тайлбарилга хүлеэхыншье аргагүй: яахадааб гэхэдэ, мүнөөнэй Америкэ хадаа хуули ёһоной орондо полициин шиидам ходо хэрэглэгдэжэ байдаг орон, тон олоороо үзэгдэдэг гэмтэ үйлэ хэрэгүүдые болюулхын тулада бэшэ, харин ниитын түрүү эмхинүүдтэй, дайнда эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадагшадтай тэмсэхын тулада материальна угаа ехэ зөөри гаргадаг орон болоод байна бшуу.

Полициин тон хэрзэгы шэрүүн хэһээлтын хэмжээ США-гай засагаархидай һүүлэй жэлнүүдтэ абажа байдагынь зүн дэгээн болоһон ушар бэшэ. Бүхы капиталис оронуудтал адли, Холбоото Штадуудташье, ажалшан зон гүрэнэй-монополис эзэрхэлгэдэ эсэргүү добтолгоёо шангадхаба. «США-да монополинуудта эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл үргэн дэлисэтэй болоо, тэгшэ эрхын түлөө негр арадай, Вьетнамдахи дайнда эсэргүү залуушуулай тэмсэл үзэгдөөгүй хурсаар дэлгэрнэ» гэжэ партиин XXIV съездэ КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэһэн байна. Орон доторхи байдал хинахаяа эрмэлзэн, тэндэхи засагаархид хадаа демократиин һүүлшын үлэгдэлые усадхажа байха юм. «Америкын гражданинуудай эрхэ сүлөө хаһаһан хуулинуудые тогтооһон оршон байдал орон соо бии болоходонь засагаархид туһална, зүгөөр, полици ба албан тушаалта бусад нюурнууд хуули буса ябадал гаргана» гэжэ 1970 оной һүүл багта США-да байгуулагдаһан «Ниитын гуримтай байдалай түлөө тэмсэхэ комитедэй» мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Демократическа, тэмсэгшэ Америкэдэ эсэргүүгээр хэгдэжэ байгаа хэдэн олон сүүдэй США-гай полицейскэ гүрэн боложо байһыень эли тодоор харуулна. Тэдэнэй дундаһаа Чикагын залуу радикалнуудые, Нью-Хейвенэй «Хара эрбисүүдые», Санта-Фегэй американ мексиканецуудай эрхын түлөө тэмсэлшэдые, коммунистка Анджела Дэвисые сүүдлэжэ байгаа ушарнуудые нэрлэхэдэ болохо.

«Буруу үзэлтэнэй» хойноһоо ажаглан хараха ябадал США-да айхабтар үргэнөөр дэлгэрбэ. Мүн хүниие харджа гэмтээхэ элдэб эсын арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Америкын хэблэлэйшье мэдээгээр, ганса мүрдэлгын федеральна бюро гэдэг зургаан түг түмэн америкынхидэй хурганай тэмдэг буулгажа абаһан, тэдээн тухай хэрэгтэ-хэрэггүй муухай мэдээнүүдые суглуулһан байха юм. Теэд ФБР гээшэнь олон түмэнэй хойноһоо ажагладаг ори гансахан эмхи бэшэ ха юм. Һүүлэй үедэ мүн лэ хүн зоной хойноһоо Пентагоншье тагнуул хэдэг болонхой. «Гражданска гуримгүй байдалтай тэмсэхэ» тусхай подразделенинүүд США-гай армида бии болгогдобо. Ниитын түрүү эмхинүүдэй, гражданска зоной ябадал тухай мэдээнүүдые суглуулха сэрэгэй 300 гаран пункт бии болгогдобо.

Америкын 25 миллион хүн тухай мэдээнүүдые Пентагон суглуулжа, ниитын элдэб эмхинүүд ба тэдэнэй гэшүүд тухай мэдээнүүдтэй 760 мянган карточка дансалһан байна гэжэ США-гай оборонын министрэй туһалагша Р. Фролки мэдүүлбэ.

ФБР ба Пентагон залуушуулда тусгаар анхаралаа хандуулна. Правительственна операцинуудай талаар сенатска комисси гэдэг һая, март соо, элидхэлээ толилжо, 1967-һоо 1969 он хүрэтэр Америкын хэдэ хэдэн университедтэ болоһон «буһалгаае» шалгаһанайнгаа дүнгүүдые тэрээн соогоо харуулба. Калифорниин, Нью-Йоркын, Гарвардын гэхэ мэтын ороной тон томо университедүүд тухай комиссиин гэшүүд бэшэһэн байба. «Үймөө хэхые тухирба» гэһэн зэмэ студентнүүдэй олон эмхинүүдтэ тохогдоһон байгаа. Худал үнэноор суглуулһан тиимэ баримтануд студентнүүдэй хүдэлөөе муушалха, тэрээндэ хабаадагшадые «үймөөшэд», «анархистнууд» гээшэ гэжэ айлгаха гэһэн һэдэлгэ болоно. Эдэ мэтын һэдэлгэнүүд зүн дэгээн хэгдэнэ бэшэ: мүнөөнэй май һарын түрүүшын гурбан үдэрэй турша соо Вашингтоной үйлсэдэ жагсаалда гараһан аад, арестовалагдаһан зоной 90 процентнь 25 наһа хүрөөгүй хүбүүд, басагад байха юм.

Гүрэнэй талаһаа ажаглалга, тагнуул хэгдэхын хажуугаар, мүн энгэй сектор, юрын хүнүүд тагнуул хэлсэдэг байна. «Гушаад оной кризисэй үедэ хүдэлмэришэд ниитын зэбүүрхэлэй айхабтар ехэ болоһон дээрэһээнь сэрэгэй түхэлтэй өөһэдынгөө «һахюул» корпорацинууд бии болгожо эхилээ һэн. Мүнөө үедэ тэдэ корпорацинууд «һахюулаа» шангадхахын саада тээ хүдэлмэришэдэй дундаһаа тагнуулшад хобшодые элсүүлжэ эхилбэ» гээд «Ю. С. Ньюс энд Уорлд Рипорт» гэжэ журнал бэшэнэ. Тиимэ болохолоороо, полициин гурим американ завод ба фабрикануд худар бүрил эршэтэйгээр нэбтэржэ, хүлһэнэй тагнуулшад, тухирагшад, штрейкбрехернүүд хадаа монополинуудай аша туһада муухай ябуулгаяа хэдэг гол зэбсэгынь болоко байнхай. Тэдэ шаара шабхаруунуудые хэрэглэн, олон түмэн ажалшадай зэбүүрхэлые дараха, забастовочно хүдэлөөнэй дэлисые бага болгохо гэжэ американ монополинууд оролдоно.

Полициин дура зоргоной аашаһаа уламжалан, шпионууд болон хэһээгшэдые тамын зэбсэгээр хангаха тусхай промышленность США-да бии болгогдобо. ФБР ба Пентагоной үй түмэн хобшод электронно-тоололгын тусгаар машинануудаар хангагдаһан байна. Тэрээнииень мэдээжэ американ фельетонист Арт Бухвальд «электронно хобшод» гэжэ хорон хурсаар нэрлээ һэн. Тэрээнһээ гадна, олон миллион хүниие хардаһан материал тон түргэнөөр бүридхэн шэнжэлхэ лазерна арга тэдэ шпионууд хэрэглэдэг. Олониитын митинг, жагсаалнуудые намнажа тараахын тулада полициинхид, мүн ФБР тон хорото бодосуудые, бронемашинануудые, радарна түхеэрэлгэнүүдые, вертолёдуудые хэрэглэдэг.

США-гай хэдэ хэдэн районуудта, тэрэ тоодо Оклахом, Алабам, Аризон ба Аляскада онсо байдал тохёолдоһон» ушарта хэрэгтэй болохо концентрационно олон лагерь баригдаба гэһэн мэдээсэл американ хэблэлдэ дүрбэн жэлэй саада тээ толилогдоһон байха юм. Вьетнамдахи дай ехээр буруушаадаг хүнүүдые хаахын тулада тэдэ лагерьнуудай зариманиинь, жэшээнь, «Алленвуд» гэжэ лагерь мүнөөшье хэрэглэгдэдэг. Теэд гансал тэрэ «Алленвуд» аал? США-дахи дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй илангаяа үргэн дэлисэтэй болоходонь, футбол наададаг туйлай томо стадионуудые засагаархид концентрационно лагерь болгожорхидог заншалтай. Һая Вашингтондо тиимэ юумэ хэгдэһэн байба. Мүн сэрэгэй казармануудые, полициин участогуудые түрмэ болгожо хэрэглэдэг заншалтай.

— Бидэнэр ядаабди, эсээбди! — гэжэ Вашингтондо болоһон, дайнда эсэргүү нэгэ митинг дээрэ негрнүүдэй мэдээжэ ударидагша, шажанай санаартан Ральф Абернетти зэбүүрхэн хэлэһэн байгаа. — Хооһон хубхай уялгануудые, мэхэ гохо дуула дуулаһаар эсэшэнхэйбди. Индохитадтахи һүйдхэлтэ дай болюулха гэжэ гуйнагүйбди, харин эрид шангаар эринэбди. Имагтал өөрынгөө орон соохи үгытэй ядуу байдалтай тэмсэл хэжэ эхилыт!

Арад зоной эрилтэдэ США-гай засагаархид хэрзэгы шэрүүн террорөөр харюусадаг. Гэбэшье, хархисуудай, дайнай политикада эсэргүүсэн, США-да улам үргэдэжэ байгаа хүдэлөөе ямаршье түрмэ, полициин ямаршье мундуу шиидам зогсоожо ш[illegible]й юм.

Ю. КОРНИЛОВ
(ТАСС).

ЭБХЭРЭЭЛ «БАЙГАЛАЙ ДОЛГИН»...

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай дэргэдэ арбан жэлэй саада тээ студентнүүдэй дуу, хатарай ансамбль эмхидхэгдэһэн байгаа. Тэрэнээ студентнэр «Байгалай долгинууд» гэжэ нэрлээ бэлэй.

Тэрэ сагһаа хойшо «Байгалай долгинууд» үргэн Буряад оронойнгоо нютаг бүхэнөөр «долгилжо», олоной дура буляанхай юм. Тиимэһээ «Байгалай долгинууд» ерээ гэжэ сонсохол хараа, дуулаа һаа, хүн бүхэн хүхиһэн занатай болонхой.

Эрээдүйн багшанарһаа бүридэһэн дуу, хатарай тус ансамбль Шэтын областиин Агын национальна округоор һая ябажа ерэбэ. Сагаан-Уула, Ушарбай, Могойто, Зугаалай, Үдэнтэ, Ага, Цокто-Хангил һууринуудай ажалшад болон һурагшад сог залитай, шуран шуумар басагад, хүбүүдые хани халуунаар, халима баяраар угтаһан байна.

Гушан долоон хүнһөө бүридэһэн хоорой дуун хүдөөгэй клубууд соо доюунаар зэдэлээ. Хүгжэмшэд Базыр Цырендашиев, Балдан Гомбоев гэгшэдэй найруулһан «Улаан түгэ», «Хабарай дуун», «Хэнгэрэ» гэжэ хэдэн хоолойгоор гүйсэдхэгдэһэн дуунууд шэхэндэ ёһотой шэмэг болоо.

«Уулзалга» гэһэн хатарые ансамблиин артистнар Бато Баяртуев Светлана Цыдендоржиева хоёр шадабаритайгаар наадажа, инаг дуранай һайханые харуулжа шадаа. Сүдөөтэ байдалай түлөө тэмсэлдэ бодоһон негритян арадай эрэлхэг хатарые хореографическа бүлэг нэрьемэ альга ташалган доро гүйсэдхэһэн байна.

Уран һайханай наада харалгын 1971 оной дипломантнар Цыденжап Ешинимаев Дарья Дальбинова хоёрой хатар мүн лэ ехээр һайшаагдаба.

Дуушад Дарима Санданова, Цыдыма Жамбалдоржиева, Зорикто Ширапов, Сергей Люженчан гэгшэдэй иргүү һайхан хоолой округой ажалшадай сэдьхэлдэ удаан мартагдахагүй байха. Тус ансамбль хамта дээрэ 13 концерт табяа. Табиһан лэ газартаа исалма олон хүн, удаан альга ташалган, хани халуун үгэнүүд үдэшэжэ ябаа бшуу. Нютаг бүхэнһөө урилган, үдэшэлгэн тоогүй олон байгаа.

—Шэтын областёор ехэл һайн, урагшатай ябажа ерэбэбди. Оньһон лэ нютагтамнай хани халуун оршон байдалда угтажа байха юм. Нарадаймнай хаража баяһан зонһоо үнэн сэдьхэлээ үгэ дуулажа, захагүй олон юрөөл хайража хүртэһэн байнабди.

Аймагай ба ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ябаха байдалаар, транспортоор болон бэшэшье хэмжээр манниие таараа зохидоор хангаһанай ачаар бидэ тон амжалтатай, урагшатай ябаабди гэжэ һананаб. Мүнөө тэдэ нүхэдөө һанан дурдан, «Үнэн» газетээр дамжуулан, ансамблиин зүгһөө баяр хүргэхые хүсэнэб,—гэжэ «Байгалай долгинуудай» хүтэлбэрилэгшэ С. Ш. Чагдуров хөөрэнэ.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ансамблиин хоор харуулагдана.

ФУТБОЛ

УУЛЗАЛГЫН ДҮН—1:0

«Сэлэнгэ» командынгаа өөрынгөө стадион дээрэ наадахые үнинэй хүлеэһэн футболдо дуратайшуул энэ үдэр стадиондоо багтажа ядатараа сугларһан байна. Илангаяа амаралтын үдэр һэн тула сүлөөтэйл хүн стадион тээшээ һубарилдаа һэн. Үдэрэй эгсэ табан часһаа наадан эхилжэ, стадиондо сугларагшадые хүлгөөнэ, баясуулнашье.

Манайда айлшаар ерэһэн Павлодар хотын «Трактор» команда «Сэлэнгын» футболистнуудтай адли очкотойшье һаа, сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор тэдэнэй урда ябаһан.

Хоёр командын наада харахада алиниинь алин гэшэгүй, өөһэд өөһэдынгөө тала руу добтололсожо ороно. Эндэ айлшадай футболистнууд мүхөөгөө абтахаар бэшэ талмайн хоёр талаар добтолжо, «Сэлэнгын» вратариие байд гээд лэ бүмбэгын урдаһаа гарахые баадхана. Илангаяа айлшадай футболистнууд Валентин Егоров, Александр Вихлянов, Владимир Абрюкин гэгшэд талмайн эндэ тэндэ гаража байгаад, үсэд нэтэрүүгээр добтолхо юм. Нэгэ һайн добтолго хэжэ, урагшаа гараһан айлшадай добтологшо Владимир Абрюкин бүмбэгэ абамсаараа, эршэтэйхэнээр аад, сэхэ ворота руу сохижорхино. Хэзээдэшье бэлэн байдаг манай вратарь Вадим Титов тэрэнээ һүрэн сасуу саб шүүрэн абашаха юм.

«Сэлэнгэ» командын футболистнууд сооһоо Анатолий Кизеев, Юрий Калашников, Владимир Максимов, Юрий Изюмцев гэгшэд тоо нээхын тула яһала оролдолго гаргажа, айлшадайнгаа хамгаалагшадые тухашаруулна, мэгдэхээнэшье. Эндэ добтологшо Владимир Максимов хэдэн удаа айлшадай ворота руу бүмбэгэ сохибошье, амжалта туйлажа ядана. Эдэнэрэй иигэжэ бэе бэедээ добтололсоһоор байтар наадынай түрүүшын хахад дүүрэшэнэ.

Наадан эхилһээр үни болобошье, алишье командын футболистнууд тоо нээжэ шаданагүй. Эндэ манай футболистнууд Анатолий Иванников, Юрий Калашников гэгшэд ээлжээ ээлжээгээр добтолходоо хоёр удаа эршэтэйхэн бүмбэгэ сохижо айлшадайнгаа вратариие тухашаруулна. Нэгэ тиимэ добтолго эмхидхэһэн Юрий Калашниковай шангаар сохиһон бүмбэгэ абаһаа айлшадай вратарь тэрэнээ шүүрэбэшье алдажархёо. Харин энэ үедэ «Сэлэнгын» нэгэшье добтологшо дүтэ наашаа үгы байжа, тоо нээгдэбэгүй ха юм. Наадан эхилһээр 42-дохи минутадаа хүрэжэ ябана. Талмайн тэг дундаһаа бүмбэгэ абаһан Владимир Максимов тэрэнээ эршэтэйхэнээр воротагай баруун углуу руу ябуулжархихадань, тиимэ юумэ хүлеэгээгүй байһан айлшадай вратарь һүрэхэдөө бүмбэгэ барижа үрдибэгүйл даа. Одоошье тоо нээгдэжэ, стадиондо сугларагшадай хүхихэ, баясаха гээшэнь аргагүй болобо. Иигэжэ нэгэ бүмбэгэ айлшадайнгаа ворота руу сохижо оруулһан «Сэлэнгэ» команда шүүжэ, дүн хамтадань долоон очкотой болобо.

Удаадахи наадан майн 20-до үнгэргэгдэхэ. Айлшаар манайда Целиноградай «Динамо» команда ерэхэ болонхой. Наадан үдэшын долоон часһаа эхилхээр хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшадай воротагай дэргэдэ.

М. СУТУРИНАЙ фото.

Ц-Д. ХАМАЕВ

„БҮТИДМАА, ТЭХЭРИИШ ДАА“...

РАССКАЗ

Хииганажа байжа үүдэниинь хүндөөр нээгдээд, лас байса хаагдашаба. Уймархан тэнэг хүбүүнэй улхан соохи уһа альгаараа шалшагануулан сэсэргэһэндэл эб эмхигүйгөөр шэдэлһэн Жамсын үгэнүүд үүдэнэй хаагдахатай адли таһалдаба. Мэшээг ороохо хүзүүндээ шагтагалуулжа гансата даруулжархиһандал, хүнжэлынь хуулаатай орон дээрээ уруугаа хараад атаа мэеэн архиин мангар хоёрһоо газаашаа түлхигдэһэн нёлбоһоёо аршан, обогоносо һугшажа, уйлажа байтараа, бэеынгээ һуларһанһаа унташоо. Һэрихэдэнь, зэнхэгэр гэр соо шэмээгүй. Жамсын зосоо лүнхэгэр хүнды торходол хооһон. Хахад һүни болоһон хэбэртэй. Һииналдан, хүршэгэнэлдэн гүйлдэһэн машина, тракторай, тэргын абяан дуулдаад орхиногүй. Олон юумэ бодоһон янзатай, хүндөөр һанаа алдаад, хажуу тээшээ эрьелдэжэ, хүйтэ дааһан подушка дээгүүр гараа табиба. Хүбэнэг зөөлэн, уян нугархай бэеэрээ халуу урьяса жэгнэн, үргэн сээжэдэнь булсагархан хасараа няагаад, эрхэлэн тангилдан хэбтэдэг Бүтидмаагай үгыдэ нойрынь бүри һэргэшоод, харанхы хабхар хана руугаа сабшалаагүй нюдөөр харан, амилхаяашье айһандал хүдэлэнгүй хэбтэнэ. Хамаг юумэн аймшагтай, хооһонһоол хооһон, гэрэлгүй лүн харанхы соо гансал хорхойнуудай хотиролдон байһандал, ажабайдалынь үнгэ зүһэгүй, бариха барюулгүй юумэдэл гэнтэ үзэгдэнэ.

«Арьба шэмэгүй амитан болоо байнаш даа. Зэмэ нүгэлгүй ябаһан намайгаа хардаад, хараагаад, хара архитай нүхэсэхэдэш һайн юм һаань, хубияа өөрөөл мэдэхэ болоо юм аабзаш даа», — гэжэ нюдэн дээгүүрээ уһа гүйлгэн, гомдонги голхоронгёор хэлээд, тугаар хада Бүтидмаагай чемоданаа барижа гараһыень һанахадаа, тэнсүүриеэ олохо ядаһан бодол Жамсын зүрхые шүбгэдэнэ.

«Хубияа өөрөөл мэдэхэ болоо юм аабзаш даа», — гэһэн һүүлшынь үгэнүүдые аман соогоо гүбэнэн дабтаад, нюдэеэ шэб анижа, үглөөдэр, нүгөөдэр тухайдаа, ерээдүй тухайдаа шэбшээд үзэхэдэнь далай дээрэ гансаардаһан далбагагүй онгосо һанаандань оробо. «Ябашоо гээшэ гү, али үгы гү? Автобус үни хада, үдын хойнохоно хойшоо үнгэрнэ һэн. Харгын машинадал һуужа город ороо һаа, ороо. Үгы һаа, хүршэ Дэмбэрэлэй Дамбиин эжындэ хоножо байгаа ёһотой. Ондоо тээ ошохо газарынь үгы. Дамбиин эжыл Бүтидмаада һаймһаржа, хүн бүхэндэ һайрхажа ябадаг», — гэжэ бодон сасуу оронһоо һуга һүрэн бодоод, харанхы соогуур тэмтэрэн ябажа, галаа носообо.

Манан һогтуу соогоо стол дээрэһэ абаад хаяһан аягань тэһэ буужа, хэдэн тээшэ сэсэрэнхэй хэбтэбэ. Жамса яаран байжа хубсалаад, ябууд дундаа хүйтэн уһа шанагаар гудамхижархиһан бэеэрээ гүйжэ гараба. Нэрэ һурагүй үүдыень хүнэй наяргахада, Дамбиин эжы оронойнгоо хүлэй үзүүртэ ходо орхёод хонодог таягаа шүүрэжэ, үүдэндээ дохогошон ерээд:

— Энэ хэм бэ даа, юрэдөө? — гэбэ.

— Би Жамсалби, нэгыт, хүгшөө.

— Тонило, юрэдөө, оруулхагүйб. Баһа, һогтуу алтайш, холтоһон.

— Тингээ һаа, Бүтидмаае ерэгыт даа. Һайн бэлэйт.

— Хилээбэйнгээ баруун тээ боро хараанаар һугшажа һуухадань, оруулха гэһэм, гэртээ ошохом гээд орожо үгэнэгүй һэмнай, — гэмсээрээ үүдэеэ сэлижэ, таягаараа Жамсын дала мүр худар шаб байса буулгаад абаба. — Хүн нэрээ бузарлаһан, холтоһон!

— Дамбиин эжы, яабат иихэдээ. Байзыт, ойлгыт!

— Үшөө гү? Хари холо газарай басага асараад, хаатаршан даһаа, дура зоргоороо болохыеш болюулхал байхаб, — гээд үшөө дахин «адис эдюулхэ» һанаатай, далгад гэхэлээрнь, Жамса минсгэй мэгэ түргөөр хэрэлсы руу һүрэжэ буубашье, хүлөө алдажа, хоёр-гурба орондоголоод бодобо. Тиихэдэнь үүдэн хаагдашанхай, гансал Дамбиин эжын гэмэрхэ, гутархань дуулдажа байгаа бэлэй. Хилээбэйнгээ баруун тэрэ гараба. Һарын һиимэгэрхэн толон доро чемоданаа һандайлаад, уруугаа хаража, толгойгоо гунхуулһан Бүтидмаагай дүрэ обёорогдобо. Амаржа хэбтэһэн гүрөөһэ маряагша шэлүүһэндэл сүмөөхэнөөр гэшхэлэн, зүрхэеэ түшэгэнүүлэн ябажа, дүтэлһэн Жамса:

— Бүтидмаа,—гэбэ хоолойгоо доһолгон.

Бүтидмаа толгойгоошье үргэнгүй, Дамбиин эжын булангахи тахяатай шабар бурхандал хүдэлэнгүй һууба. Дурлажа, үдэшэ бүхэндэ уулзахые гуйдаг болоод ябахадаа, Жамса эгээл иигэжэ хоолойгоо доһолгон хандагша бэлэй.

— Бүтидмаа,—гэжэ хоёрдохёо хандахадань, хибэдэһээ хибэжэ хэбтэһэн үнеэнэй ираглаһан хүндэл уухилхань лэ ойрохоно дуулдахаһаа ондоо юумэн үгы даа.

«Ехээр архи уухада, сагаан хии хүдэлдэжэ, шэхэн шууядаг, нюдэндэ элдэб юумэн харагдадаг юм гэжэ зон хэлсэгшэ бэлэй гү? Намда тэрэнь тушаалдаба бэшэ аабза?»—гэжэ муу һанаархан, бэеэ шэмхэжэ үзэһэнэйнгөө удаа гараа һарбайжа, Бүтидмаагай буржагархан үһэтэй толгойе эльбээд абаба. Тиихэдэньшье хүдэлбэгүй. Хүлисэл гуйгаад үнгэрхэнь бага шэнги. Хии газарта оло дахин галхаагаа, шүргөөгөө, үнгэржэ ерэхэдээ гар хүрэжэ, үүдээ сэлижэ, үлдөөдшье үзөө. Бүтидмаа Жамсын тоолхо тулмаашагүй һогтуугаар аашалхада тэсэжэ, дуугай үнгэргэдэг, элүүр болоходонь зэмэлжэ бэшэ, гуйжа, аргадажа, архияа хаяыш даа гэдэг һэн. Жамсын ухаан бодолынь эдэ бүгэдые элихэнээр мэдэржэ байба.

— Би... бишни, Бүтидмаа,—гэхэдэнь, уралынь дурьбагашан, духа дээрэнь хүйтэн хүлһэн лэбшэбэ.

— Болиһон амитан гээшэ гүб даа? Архида улаагаар шунгажа ороһон, һэшхэлээ алдаһан хүйхэршүүлые нютагайхидынь «болиһон амитан» гэлсэдэг. Тэдэнэй тоодо Жамса бэеэ өөрөө оруулажархиба гээшэ. Урда тээнь иигэжэ хэлээ һаа, ямар нэгэн баатаршалга мэтээр һанагдаха һэн. Харин мүнөө Бүтидмаагай залан сэхэ үгын залинда дайруулжа, сүхэрхэ һаа сүхэрхэеэ, нэтэрхэ һаа нэтэрхэеэ мэдэхэнь ха юм. Бүтидмаа урда урдынхиһаа шангаар шэбшэжэ, үни шиидхэһэн үгэеэ дабтаба.

— Би шамайе болиһон амитан гээ бэшэ, хубияа хараад, хаагаад ябаха болооош гээ бэшэ һэн гүб?

— Тингээ даа, тингээ — гэжэ энээгээр хамаг зэмээ нэгэн доро мэдүүлхэ хүсэлэнтэй Жамса тэбдэнгеэр дуугараад, Бүтидмаагай урдань доошоо болон тонгойжо, гараа үбдэг дээрэнь табиба. Бүтидмаа гарыень зайлуулбагүй. Дала мүрөө хабшылгаад, һиимэгэрхэн гэрэлтэй һарата һүни нюдэеэ хурсадхан, Жамсын нюдэ хараащалан бэдэрхэдэнь, дүтынгөө нүхэрэй хүшөө дээрэ ерэһэн хүндэл уруугаа харанхай, архиин эхүүн үнэрөөр анхилан байба. Гэрэлдэ харабал, зүдэрһэн шарайнь, улайжа зуутайһан нюдэниинь элеэр үзэгдөөд, һамганайнь зосоо гуниг зэбүүрхэл түрүүлхэл һэн.

— Зай, юу хэлэхэ хүсэлэнтэйбши? Хэлыш даа,—гэбэ Бүтидмаа.

— Ши юундэ эндэ һуунаш даа, Бүтидмаа. Даарахашни. Гэртээ орохо байгааш.

— Үглөөгүүр болотор тэсэгдэхэ юм ааб даа. Автобусой ерэхэлээр ябахаб. Үнинэй иигэжэ һанаагаа зободог һааш, үлүү бэшэл байгаа, —гэжэ хэлэхэлээрнь, тэрэнэй зосоо, шуһаарнь холбогдон бүрилдэжэ байһан үхибүүн түрүүшынхеэ тэртэдэн хүдэлбэ. Жамса самсынгаа энгэрһээ зүүн гараараа барьяад, урагша-хойшоо алхалан:

— Би шамайе яашье табихагүйб, яашье! — гэжэ хашхархаһаа наашаа үгэлнэ. Ойрошог хибэдэһээ хибэжэ хэбтэһэн үнеэн намайе зандарба, эндэһээм үлдэбэ аа гү гэжэ һанаһандаа бодоод, шабааһаяа ябууд гоожуулан, саашаа ябашаба.

— Бүтидмаа! Хара гэр соогоо гансааран харанхыда хэбтэхэдээ, бодохо юумэ бодожо үзөөб. Бурхан үзэг,—гэжэ хоолойгоо хургааараа хүндэлэн зуран, шадалаараа этигүүлхые оролдобо, — шинии ябашоо һаа, хамаг юумэн хуу хооһон болошохол. Хуу, хуу даа, хуу!

Энээниие мүнөөл ойлгооб! Мүнөө, Бүтидмаа.

«Хэлэхэ гэһэн юумэеэ хэлэг, шагнаха байна»,—гэжэ шэбшэжэ һууһан Бүтидмаа хоёр жэлэй урдахана иимэрхүүгээр дуугарһыень һанаад, тэсэбэгүй.

—Жамса. Анхан уулзаад, амаргүй болосогоожо, дуран тухай хэлэдэгээ, гар дээрээ үргөөд ябахаһаа наагуур тангаригладагаа һанана гүш?! Би тиихэдэ шинии үгэдэ этигэжэ, наһанайш нүхэр болооб гэжэ һанаһан байгааб. Би — колхозой агроном, ши—зоотехнигши. Өөр өөрынгөө уялга дүүргэнэбди. Ажалайнгаа хэрэгээр бригадиртай поли дээгүүр ябаад ерэхэдэм, бидэниие холбожо, хорон үгөөр хошоолооош! Архи уугаад аашалааш! Нэгэндээ нэтэрээш. Минии юу хэһэндэ, яаһанда иигэтэрэм газаашалха, доромжолхо болобош? Шинии урда энэ үдэр хүрэтэр хюмһанай харын зэргын зэмэгүй ябааб даа... Архи ууха бүхэндөө «хамаг юумэн хуу хооһон» гэдэг зантайш. Мүнөөшье...

— Мүнөө тиимэ бэшэ, Бүтидмаа. Шамгүй һаа гэнэб... Би хуу ойлгооб. Ядахын сагта нэгэшье дахин хүлисыш даа. Ондоо бү хүлисээрэйш.

Бүтидмаагай нюур тугаархан альгадуулһандал халуу бусалшаба. Шиидэһэн юумэнһээ тэхэрижэ шададаггүйгөө мэдэрнэ. Амаараа гарһан нёлбоһоёо һөөргэнь залгилтай аал?

— Үгы даа. Дүүрэһэн юумэн дүүрээ, — гэбэ Бүтидмаа,—Жамса, ойлгыш, ажабайдалаараа наада хэхээр үхибүүд бэшэ ха юмбибди даа. Бэеэ дааһан, томоотой зон бэшэ аалди. Нарата дэлхэйдэ мүндэлһэн наһамнай шамдашье, намдашье үнэтэйл. Дэмы үнгэрһэн үдэрнүүдээ һөөргэнь тэхэрюулхэгүйш. Бэе бэеэ зобоожо, һалаатаһан бэлшэр руу хоёр тээшээ таталсажа байнхаар, мүр мүрөө хараашамнай дээрэ бэшэ гү? Магад, ши намһаа һайн һамга олоод, жаргажа һуухашье ааламши-ы. Наһанай ябадалые мэдэхэнь бэрхэтэй бээз. Бидэ хоёрһоо байха, үргэн тархи хоёршье һалагша.

Бүтидмаа иигэжэ нам дарuугаар, юумые үндэһөөрнь хахалан хэлэхэ хүн гэжэ Жамса зүрхөөрөө мэдэрдэг. Һанаһанаа эб эбээрнь тааралдуулан хэлэхэ гэхэдээ, Жамсын толгой хооһон, ехэнхидээ хэлэһэн юумэниинь зэдэлээн — хашхараан болошоһон байдаг. Юунэйшье болоо һаа, Бүтидмаае табихагүйб, архяа хаяхаб, ёһотой айл шэнгеэр түбхинэхэб гэжэ бэедээ бүхөөр этигээд байна. Теэд эдэ бүгэдээ үнэншүүлхэ, ойлгуулхань үхэрэй зэргэ шулуу үргөөд, үгы болотор шэдэһэнтэй адли ха юм.

— Бүтидмаа, харахаш даа. Архишье уухагүйб, зэмэлхэшьегүйб. Һайн байхабди. Ши бүтэхэгүй буруу юумэ бү хэлэ.

—Тэсээ ха юмбиб. Хүрөө, болоо! Элүүртээ хүлисэл гуйдаг, һайн байхые оролдодогши, — гээд Бүтидмаа үндын бодожо, хойто хадын хүнды тээһээ һэбшээлһэн һэбшээн тээшэ ябажархиба.

— Тиихэдээ хүндэ этигэл гэжэ байдаг үгы ха юм даа, — гэжэ һанаа алдангяар Жамса дуугараад, үрзэгэр шэрүүн үһэеэ эльбэнэ.

— Хүндэ этигэхэ хэрэгтэй. Теэд хүнэй үзүүлһэн этигэлые юундэш тоонгүй, дура зоргон соогоо аашалхадань яахабши?

«Намда сэхэ хандуулба гү?»—гэжэ Жамса бодоод:

— Шинии зосоо һүүлшын этигэлэй гэрэлхэн байха ёһотой гэжэ һананаб, — гэжэрхёод, харюушье хүлеэнгүй: «Бүтидмаа, бусыш даа, гэртээ. Намдаа этигыш даа»—гэжэ аргадаба.

Харюу үгэхын орондо. Бүтидмаа зүүн тээшээ нюураараа харан:

— Үүршье сайшаба даа, — гэбэ. Иимэ зөөлэн үгэ Жамсада хэрэгтэй байгаа.

— Бүтидмаа, ши даарашоош. Гэртээ бусая даа, гээд улаан зүрхэеэ оболзуулан, амарагаа шангаар тэбэрин, гэр тээшээ гэшхэлшэбэ.

«Жамса, ойлгод гыш, үхибүүгээ дүмыш», — гэжэ хэлэһэнээш мэдэнгүй дуугаржархиһандаа, Бүтидмаагай нюрга руу хүйтэ даашаба.

Жамса зог татан зогсоод:

— Үхибүүн?!—гэжэ гайханггяар асууба. Бүтидмаа! Үхибүүтэй болохо аалди? Юундэ хэлэдэггүй һэмши?

— Архиншанда хэлэхэ гэжэ гү?

Жамса һамганайнгаа халуухан хасарта няалдан, дамбагар зузаан уралаараа дүйгүйгөөр аад, халуу бусалтар таалаба.

— Архи уухаяа болёоб. Харахаш. Намда этигыш, Бүтидмаам... Үүрээр бодожо, газаа «мори хаража» һурашаһан Дамбиин эжы нюдэеэ ехэ болгожорхинхой, юунэйшье болоһые ойлгобогүй.

«Үгы энэш яахаяа һанабаб? Үргэжэ ерээд, газарта хаяхань алтай», — гэжэ шэбшэһээр, талгаа гэрэйнгээ орой хүрэтэр үргөөд: — Сабдаг ороолон даһаа! Хүнэй үхибүү алахашни гү? — гэжэ һүхирбэ.

— Һаа-һаа! Хүгшөө гүш?? Үгы ааб даа, үхибүүтэй болохомнайл, үхибүүтэй! — гэжэ Жамсын һамгаяа үргөөд һүхирхэдэнь, хүгшэн таягаа алдажархиба.

Үнэхөөрөө дуратайень, тугаар үгэһэн һүүлшын тангаригыень Бүтидмаа эндэл ойлгобо.

— Үмхирһэн түгэсэг, үхибүүтэй болохо аад, архи ууҗа, һамгаяа юундэ галхаанаш? — гэжэ хүгшэн хэрэлсы дээрэ зогсоһон зандаа хашхаран асууба.

— Хүгшөө, үгэеэ үгэнэб. Ондоо нэгэшье харахагүйт! — гээд Жамса гүйдэлөөрөө тооной ерэжэ, үүдээ нээгээд, гэртээ орошобо.

Һайн үүр сайгаад байхада, Заган тосхоной захын шэнэхэн гэрэй үрхэһөө түрүүшын утаан уян гаража, халуухан эдеэнэй болоожо байһыень, эртэшэ, хани халуунаар һуудаг булын бии болоожо эхилһыень Дамбиин эжыдэ гэршэлхэдэл гэһэн юм.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Дайн сэрэгтэ эсэргүүсэн Холбоото Штадуудтахи жагсаалнуудта хабаадагшадые хэһээһэн ябадал үнгэрэгшэ неделидэ шэнэ шатадаа дамжан оробо. Индохитадтахи бузар булай дайе болюулха эрилтэ табиһан хүнүүдые полициин шиидам барижа, хорото газ табижа, концентрационно лагерьта хаажа, анхан дээрэнь «хүмүүжүүлһэн» байбал, харин мүнөө болоходо судьянарай орхимжотой хүнүүд харата хэрэгээ хэжэ оробо.

Сүүдэй шиидхэбэринүүдые сүлөө забгүйгөөр гаргажа байһан асари хүсэтэ оньһон машина бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлжэ байнхай. Тиихэдээ бүрил хатуу шанга шиидхэбэринүүд үдэр ерэхэ бүри гаргагдажа байна. Американ хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Вашингтондо болоһон жагсаал хүтэлэгшэд Бредфорд Литтл, Эбби Гоффман гэгшэд арбан жэлэй түрмэдэ хаагдажа магад гээд мэдээсэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, сүүдэй мүнөөнэй арга боломжонь Вьетнамда эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэлшэдые хэһээхын тулада һуладана гэжэ эгээн лэ хархис этэгээдүүд тоолодог байна.

ЗОРГООРОО БОЛОҺОН ЯБАДАЛ

Эгээл тиимэһээ хархис расист, сенатор Истлэнд гэгшэ хуулиин хэрзэгы шэрүүн зургаан проект конгрессто дурадхан оруулба. Тусгаарлабал, дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадаһан ушар «гүрэнэй урбалта» хэһэндэл адляар, тэрэнэй дурадхалай ёһоор сэгнэгдэхэ болоно.

Тэрэ Истлэнд болон Вашингтоной бусад хархисуудай тус проектнүүдээ конгрессээр баталуулжа шадаа һаань, гансашье дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд бэшэ, мүн полициин сохижо хаяһан хүнүүдтэ медицинскэ туһаламжа үзүүлһэн эмшэдшье арбан жэлээр түрмэдэ хаагдажа гү, али 10 мянган долларой ялада унагаагдажа болохо байна. Тэрэнэй хажуугаар, дотоодын аюулгүйн асуудалнуудаар түлөөлэгшэдэй палатын комисси гэдэгынь дайнда эсэргүү хүдэлөөнэй эмхинүүдэй, тусгаарлабал, «эб найрамдал ба үнэн зүб байдал хамгаалха арадай нэгэдэл», «Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй национальна нэгэдэл» гэжэ эмхинүүдэй урдаһаа терророй ... ехэ кампани ябуулхаа түхеэр... байнхай.

Буруу үзэлтэн гэжэ тоологд... хүнүүдтэ эсэргүү полициин ба с... дэй хэһээлтые Сагаан байшангай ... сагаархид эдэбхитэйгээр дэмжэ..., Вице-президент Агню, юстициин министр Митчелл гэгшэд илангаяа ех... оролдолго энэ талаар гаргана. Тэнэр хадаа жагсаалда хабаадагшадые занажа, элдэб эсээр хараана, мүнөө...на. Тэрээниинь юун гэжэ ойл... ёһотойб гэхэдэ, хуули буса, ... зоргоной аашын США дотор түр... политикын зэргэтэй боложо ... һаниинь элирнэ.

Холбоото Штадуудта һүүлэй үе... болоһон событинууд Американ ...мократиин» бодото удха шэн... бүхы дэлхэйн зондо дахин харуу... Хүсэрхэлгэ, конституционно жи... нормонуудые, хүниие һаһамж... ябадал, буруу үзэлтэн гээд хүн... хардаһан ябадал тэрэ политикын ... һаршагүй хубинуудынь болоно.

НЬЮСОМ ГЭГШЭДЭ ДААЛГАГДАҺАН ХҮШЭР ХҮНДЭ УЯЛГА

Африка ошоһон баруунай политическэ ажал ябуулагшад хүндэ байдалда ороно. Гансашье Африкын ааяма халуун наранда тэдэнэр ядана бэшэ. Теэд халуунһаа тэдэнэр ехэ айнагүй: яахадааб гэхэдэ — һэрюу сохюулдаг дэржэгэнүүртэй отельнүүдтэ ба таһалгануудта тэдэнэр һуудаг. Тэдэнэй ядардаг ушарынь тад ондоо. Африкын зоной «анда нүхэдынь» гээшэбди гэжэ тэндэхи зониие мэхэлхэ гээшэнь улам бэрхэшээлтэй болоожо байна ха юм. Тэдээндэ этигэхэ ябадал улам бага болоожо байнхай.

Африкын оронуудаар ехэ аяншалга мүнөө хэжэ ябаа США-гай гүрэнэй секретариин Африкын хэрэгүүдые эрхилэлгээр туһалагша Дэвид Ньюсом гэгшэ тэрэ бүгэдые үзэжэ ябана. Холбоото Штадууд гээшэ африкынхидай «ёһотойл ханинарынь» юм гэжэ харуулхаяа Эпиопиин ниислэл хото Адис-Абебэдэ пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэрэ Д. Ньюсом туршаадшье үзэһэн байгаа. Тиихэдээ Африкын ба США-гай арадууд «шуһаараа» түрэл юм гэжэ байжа шашаһан байна. Африкаһаа үни холодо богоолнууд болгогдожо абаашагдаһан хэдэн зуун американ негрнүүдые хараадаа абажа, тиимэ юумэ хэлэжэ тухайлмаар. Гэбэшье пресс-конференцидэ хабаадаһан африкан журналистнуудай сэдьхэл зүрхые гоёожол тэрэ худал үгөөрөө хүдэлгэжэ, хэлэһэн үгэдөө этигүүлжэ шадаагүй.

«Форстер гэгшын үндэһэ яһанай илгаа баримталагша засаг горитойгоор бэхижүүлһэн американ мүнгэ зөөри улам ехээр ЮАР-та дамжуулжа байхынгаа хажуугаар, Урда Африкын арадуудай хуулита хүсэл оролдолгые дэмжэнэбди гэдэг США-гай правительствын мэдүүлгые юун гээд ойлгохо ёһотойб?» гэһэн асуудал табигдахада, Вашингтоной түлөөлэгшэ юуншье гэжэ харюусаха аргань үгы болоо һэн. Тиихэдээ «ЮАР-тай худалдаа наймаа хэхыень американ эзэд баяшуулые, наймаашуулые США-гай правительство хоримжолжо оройдоо шадахагүй юм» гэхэ мэтээр Дэвид Ньюсом шашажа эхилээ һэн.

Гансашье мүнгэ зөөреэр тэдхэдэг тухайнь эндэ хэлэгдэнэ бэшэ. Эпиопи ерэхынгээ урда тээ тэрэ Ньюсом Зүүн Африкын оронуудта байгша США-гай дипломатическа түлөөлэгшэдэй зүблөөн Мадагаскар дээрэ үнгэргэһэн байба. Тиигээд ЮАР-ай ба Африкын бэеэ даанги оронуудай хоорондо «хөөрэлдөө хэжэ» эхилхэ гэһэн мэхэтэй дурадхал оруулһан Урда Африкын расистнуудай ударидагша Форстер гэгшын тэрэ мэхэ гохыень ...жэхэ гэжэ американ дипломат Ньюсом дурадхаа бэлэй. Форстер... дурадхалай уг зорилгонь иимэ: ...рикан нэгэдэлэй фронтые эбдэхэ, ... элдэб уялга абажа, үгэеэ үгэжэ..., африкан оронуудые расист... урьха мэхэдэ оруулха гэһэн зор...готой.

Гэбэшье Африкын олонхи ... тэрэ мэхыень таажа, урьхата ... халһаань арсаһан байгаа. Тухайнда, Форстерто туһалха гэһэн американ дипломатиин һэдэлгэнь юу... болонгүйгөөр дүүрэхэ хэбэртэй. Африкаар ябахадань Д. Ньюсомдо ... гэлгүйгөөр тэндэхи зоной хандаха ушарынь энээниие гэршэлэн харуулна.

И. АБЛАМОВ,
Г. СКОБЕЛЕВ.
(ТАСС).

ХИЛЫН СААНАҺАА

ДЭЛХЭЙН ХЭБЛЭЛЭЙ ГОЛ АНХАРАЛДА

Грузиин компартиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Тбилисидэ болоһон баярай суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые дэлхэйн хэблэл тон ехэ анхаралтайгаар угтаба. Баруун Европын, Алас-Дурна зүгэй, Хойто Америкын газетэнүүд энэ үгын удха найруулгые дэлгэрэнгы үргэнөөр толилхо зуураа, КПСС-эй XXIV съездын зохёоһон программые Советскэ Союз эрид шангаар баримталха гэжэ тэмдэглэнэд.

ВАРШАВА. Тбилисидэ болоһон баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын гол удхые эли газартаа Польшын газетэнүүд толилбо. «Социалис оронууд—эб найрамдалай ба дэбжэлтын нэгэн бүлэ мүн», «СССР доторхи коммунизмын байгуулалта бүхы дэлхэйн арадуудай аша туһада бэелүүлэгдэнэ», «СССР—бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түшэг тулгуури» гэһэн гаршагуудтай мэдээсэлнүүдые Польшын газетэнүүд толилбо.

ПРАГА. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын гол удхатай уншагшадаа Чехословакиин хэблэл танилсуулба.

«КПСС-эй XXIV съездын зохёоһон программа эрид сэхээр бэелүүлэгдэ» гэһэн гаршаг доро Л. И. Брежневэй үгын дэлгэрэнгы найруулга «Руде Право» толилбо.

БЕРЛИН. «Эб найрамдалай харилсаануудые бэхижүүлхын тула бүхы юумэ СССР хэнэ», «Советскэ Союзай тодо программа», «Эб найрамдал ба аюулгүйн хэрэгтэ зүришэдэг юумэ бүхэн бүтэмжэгүй»—гэһэн гаршагууд доро «Нойес Дойчланд», «Берлинер Цайтунг», «Дер Морген», «Националь Цайтунг», «Нойе Цайт» болон бусад газетэнүүд Тбилисидэ үнгэргэгдэһэн баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневэй үгын дэлгэрэнгы найруулга түрүүшынгээ нюуртануудта толилбо.

УЛААН-БААТАР. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Тбилисидэ хэлэһэн үгын дэлгэрэнгы найруулга Монголой түб радио дамжуулба.

БУХАРЕСТ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгын найруулга Румыниин бүхы газетэнүүд толилбо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арадай кандидадууд» гэһэн түрүү бэшэг. Республикын полинууд дээрэһээ мэдээсэл. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ. Советүүдэй һунгалтые угтуулан. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Бааза... нуудай экономическа һуралсал» гэһэн Ф. Гайфутдиновай статья. М. Емельяновай статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Бүхэ дэлхэйн социалис системын хүгжэлтэ ба бэхижэлгэ» гэһэн Крыжевай статья. СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Хилын саанаһаа мэдээсэлнүүд. Спорт.

Заһабари

Манай газетын майн 16-най номерой гурбадахи хуудаһанда тунхаглагдаһан «Совет Грузиин 50 жэлэй ой» тухай нүхэр Л. И. Брежневэй үгын түгэсхэлэй 5-дахи колонкын дээрэһээ дүрбэдэхи абзацай түрүүшын мэдүүлэл иигэжэ заһан уншахые гуйгдана: «Съездын шиидхэбэринүүдэй гүн гүнзэгы удхые һайса ойлгожо абаха, оронойнгоо ажахын, ниитын ба соёл сурталай ажабайдалай бүхы һалбаринуудта съездын хараа шугамые нягтаар, эрид сэхээр бэелүүлхэ гэһэн — эгээл тиимэ эрилтэ ямаршье тушаал эзэлжэ ябаһан коммунист бүхэнэй урда табигдана...»

Энэл хуудаһанай һүүлшын колонкын дороһоо гурбадахи абзацай һүүлэй хоёр мүрые: «Үгынь түгэсхэлые бүхы зон хүл дээрээ байжа шагнаба» гээд уншахые гуйгдана.

Алдуунуудые гаргаһан корректорнууд Ц. Э. Батуева, Н. Ц. Цыренова гэгшэд зэмэлэгдээ.

Редакторай орлогшо
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-78, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Н-01441. Заказ № 955.